Popoluškine biele šaty

Kir Bulyčov

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Známy ruský autor sci-fi Kir Bulyčov sa narodil roku 1954. Vyštudoval Moskovskú vysokú školu cudzích jazykov, pracuje v Akadémii vied ZSSR ako odborník na dejiny juhovýchodnej Ázie. Ako autor vedecko-fantastických príbehov debutoval roku 1965. Prvú knihu vydal o tri roky neskôr a dodnes mu ich vyšlo niekoľko, medzi nimi Zázraky v Gusľare (Čudesa v Gusľare), Posledná vojna (Posledňaja vojna) a Priesmyk (Pereval), z ktorej sme prevzali aj novelu Popoluškine biele šaty (Beloje plaťje Zoluški).

- Kir Bulyčov
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Kir Bulyčov

Popoluškine biele šaty

Preložila Viktória Slobodníkova
Vyšlo v Sovietskej literatúre 12/1986

Husár Pavlyš v belasom lepenkovom čákove s krátkym chocholom z mosadzného drôtu a v bielej mentieke s ligotavými kašírovanými náplecníkmi, ktoré nepatrili k husárskej uniforme, vyzeral hlúpo a smutne si to uvedomoval, ale čo mal robiť. Kto príde medzi vrany…

Prešiel cez pustý hlavný tunel k sále. Na pódiu členovia orchestra pod vedením hlučného nervózneho tučniaka s čiernymi myšacími očkami umiesťovali klavír. Pri dverách sa tisli tí, ktorí sa nedostali do sály. Pavlyš pozeral dnu ponad ich hlavy.

Na javisku, pod bielym panelom s nápisom 50. VÝROČIE MESAČNÉHO PRÍSTAVU ovitým vencom zo syntetických smrekových konárov stál slávny profesor zo Sorbonny. Nevedel, čo má robiť s rukami, plietol si slávnostný prejav a početné výtvory karnevalovej fantázie, zapĺňajúce sálu, len ťažko zachovávali aké-také ticho. Hlboko zakorenený zmysel pre povinnosť profesora nútil podrobne informovať zhromaždených o úspechoch selenológie a príbuzných vied a o hlavnom prínose mesačných základní pre dobytie vesmíru.

Pavlyš si prezeral sálu. Najviac tam bolo mušketierov, aspoň sto. Nepriateľsky zazerali na seba, ako keď sa na ulici náhodou stretnú dve ženy v rovnakých šatách. Až do poslednej chvíle sa každý z nich nazdával, že skvelá myšlienka obliecť sa za mušketiera zišla na um iba jemu. Medzi nimi sa kymácali vysoké čiapky alchymistov a bránili vo výhľade na javisko, kde-tu sa zjavili turbany tureckých sultánov i anténami vybavené krychle Marťanov. Pravda, človek si nemohol byť celkom istý, že to sú iba karnevaloví Marťania, a nie pracovníci mesačných laboratórií z Koruny alebo z P-9.

Pavlyš sa pretlačil cez húf harlekýnov a škriatkov, ktorým sa už neušlo miesto v sále. Z bielej povaly tunelu viseli korále lampášikov a girlandy papierových kvetov. Orchester na pódiu začal skúšať nástroje. Po pustej chodbe sa rozľahlí škrípavé tóny. Kvety nad hlavou sa

zatriasli do taktu bubnov. Okolo prešli dve cigánky zahalené do šálov.

— Nevzala si do úvahy anihilizačný faktor, — prísne povedala cigánka v čiernom šále s červenými kvetmi.

— Ako sa ma opovažuješ obviňovať z takého niečoho! — rozhorčila sa cigánka v červenom šále so zelenými uhorkami.

Tučniak, ktorý usmerňoval ľudí pri ukladaní klavíra, dohonil Pavlyša a povedal:

— Galagan, si za to plne zodpovedný!

— Za čo? — čudoval sa Pavlyš.

— Spiro! — zavolal z pódia saxofonista. — Prečo nie je zapojený mikrofón? Gelij nemôže spievať bez mikrofónu.

Pavlyš dostal chuť na cigaretu. Pobral sa k schodišťu vedúcemu na dolné podlažie. Zišiel do polovice. Tu na odpočívadle stála pohovka a nad ňou vo výklenku bol odsávač pre fajčiarov. Na pohovke sedela Popoluška v krištáľových črievičkách a horko plakala. Ublížili jej, nevzali ju na bál.

Keď niekto plače, to ešte neznamená, že ho hneď musíte utešovať. Plač je súkromná vec.

— Dobrý deň! — pozdravil sa Pavlyš. — Som z paláca. Princ ledva stojí na nohách, toľko vás hľadal.

Na odpočívadle panovalo prítmie, lampa vedľa pohovky, podobná starodávnej pouličnej lampe, nesvietila. Dievča prestalo plakať, akoby chcelo vyčkať, kým Pavlyš odíde.

— Ak vám ublížili zlé sestry a macocha, — táral Pavlyš a nevedel prestať, — stačí jediné vaše slovo, či prikývnutie, a hneď ich pošleme na Zem. Na Mesiaci nemajú čo hľadať takí, čo iným ubližujú a osočujú ich.

— Nikto mi neublížil, — povedalo dievča a ani sa k nemu neobrátilo.

— Tak sa vráťte do paláca a povedzte princovi všetko.

– Čo všetko? — spýtalo sa dievča.

– Že ste už zasnúbená s chudobným, ale statočným pastierom a nestojíte o briliantové komnaty a hodvábne spálne…

— Nie je vám zle? — spýtalo sa dievča.

Jej otázka Pavlyša prekvapila. Čakal, že ho požiada, aby odišiel, aby jej dal pokoj.

— Kdeže! Je mi veselo a život ma baví, — odpovedal Pavlyš.

— Tak prečo ste sa mi prihovorili?

— Je mi vás ľúto. Sedíte tu sama ako prst, a zo sály doliehajú slávnostné prejavy, orchester ladí trúby. Môžem si zapáliť?

— Len si zapáľte, — odpovedalo dievča. Hlas malo monotónny a pokojný, akoby pred chvíľou vôbec nebolo plakalo.

Pavlyš si prisadol na pohovku a vybral zapaľovač. Rád by pozrel dievčaťu do tváre. Malo zvláštny pridusený, monotónny hlas a zároveň

akoby v ňom čosi zunelo; Pavlyš mal dojem, že by mohol znieť zvučnejšie, ale dievča ho náročky tlmí. Šťukol zapaľovačom tak, že svetlo zažiarilo medzi ním a dievčaťom a na chvíľku jej osvetlilo profil, líce, oko, ušný lalôčik vyčnievajúci spod bielej parochne.

Dievča rozsvietilo lampu.

— Keď tak túžite obzrieť si ma, — poznamenalo, — načo také ceremónie. Navyše zapaľovač má veľmi slabé svetlo.

Obrátila sa k Pavlyšovi a hľadela naňho bez úsmevu, ako dieťa, keď pózuje fotografovi a čaká, že z objektívu už-už vyletí vtáčik. Mala široké lícne kosti a veľké, trochu šikmé oči jasnosivej farby, hoci Pavlyš čakal, že ich bude mať čierne. Veľmi plné, takmer černošské pery mala v kútikoch trochu zdvihnuté, akoby pripravené na úsmev. Biela parochňa s diadémom sa jej trochu posunula a vykĺzol spod nej prameň rovných čiernych vlasov.

— Tak ešte raz dobrý deň, — povedal Pavlyš. — Som veľmi rád, že vás poznávam. Pavlyš.

— Marina Kimová.

— Ak vám naozaj môžem nejako pomôcť…

— Zafajčite si, — pripomenula mu Marina. — Zabudli ste si vybrať cigaretu.

— Zabudol.

— Z ktorej lode ste?

— Podľa čoho ste usúdili, že nie som tunajší?

— Vy ste z diaľkovej floty.

Pavlyš vyčkával.

— A na podrážkach máte magnetické podkovičky.

— Každý kozmonaut predsa…

— Ale členovia diaľkovej floty ich vždy majú začiernené. Nechali ste si nohavice od pracovného obleku, neobliekli ste si husárske jelenicové nohavice. A navyše prsteň — daň kurzistickej mladosti. Také smaragdy brúsi kuchár na Zemi-14. Neviem si spomenúť, ako sa volá…

— Hans.

— Tak vidíte!

Marina sa konečne usmiala, ale iba perami.

— Koniec koncov nie je na tom nič čudné, — povedal Pavlyš. — Veď tu je každý desiaty z diaľkovej floty.

— Iba tí, čo ostali na karneval.

— Je ich veľa.

— Ale vy k nim nepatríte.

— Ako to viete, Sherlock Holmes?

— Tuším to. Keď má človek problémy, vie vytušiť aj cudzie nešťastie.

— Nijaké nešťastie, — povedal Pavlyš, — iba malá nepríjemnosť.

Letel som na Korunu, a na Zemi mi povedali, že moja loď štartuje z Mesiaca až po karnevale, tak ako všetky ostatné. Ale loď predsa odletela. A teraz neviem, ako sa ta dostanem.

— Mali ste letieť na lodi Aristoteles?

— Aj to viete?!

— Je to jediná loď, ktorá odštartovala v deň karnevalu, — povedala Marina. — Aj ja som sa ponáhľala k nej. Aj ja som prišla neskoro…

— Niekto vás tam… čakal? — Pavlyš veru nemyslel, že mu výjav, ktorý si predstavil, tak pokazí náladu: Marina uteká k schodíkom, pri ktorých ju s otvoreným náručím čaká urastený kapitán… alebo navigátor.

— Mohol ostať, — povedala Marina. — Nikto by ho za to neodsudzoval. Ale nechcel ma vidieť. Odštartoval presne podľa letového poriadku. Posádka iste bola namrzená. Takže vlastne ja som na vine, že ste sa nedostali na Korunu.

— Obávam sa, že preháňate, — povedal Pavlyš a usiloval sa potlačiť v sebe atavistické pocity, nedôstojné civilizovaného človeka.

— Nerobím na vás dojem osudovej ženy?

— Vôbec nie.

— A predsa som sa previnila.

Pavlyš zahasil cigaretu a položil Marine najhlúpejšiu zo všetkých možných otázok:

– Ľúbite ho?

— Dúfam, že aj on ma ľúbi, — odpovedala Marina, — hoci už som o tom začala pochybovať.

— Stáva sa, — poznamenal Pavlyš zničene.

– Čo vás tak skľúčilo? — spýtala sa Marina. — Pred desiatimi minútami ste ma videli prvý raz v živote, a už by ste mi s pôžitkom urobili scénu žiarlivosti. Absurdné, však? Ste smiešny. Hneď si zložím parochňu a skončí sa mámenie.

— Práve som vás chcel o to poprosiť.

Ale Popoluška si nestihla zložiť parochňu.

– Čo tu robíš? — teatrálne zvolal rímsky patricij v bielej tragickej maske. — To je jednoducho zázrak, že som šiel práve po schodoch.

— Zoznámte sa, — povedal Pavlyš vstávajúc. — Môj starý priateľ Salias. Prichýlil ma tu, ba postaral sa mi aj o karnevalový odev.

— Nie ja, ale moje dobré zdravotné sestry, — opravil ho Salias, podávajúc Marine ruku. — Som eskulap.

— Marina, — povedalo dievča.

— Ste mi akási povedomá…

Marina pomaly zdvihla ruku a zložila si z hlavy bielu kučeravú parochňu. Rovné krátke čierne vlasy jej zrazu zmenili tvár, vniesli do nej harmóniu. Marina potriasla hlavou.

— Už sme sa videli, doktor Salias, — povedala. — Všetko viete.

— Parochňa vám svedčí, — zalichotil jej dobrácky, tučný Salias.

— Chcete povedať, že je ma v nej ťažšie spoznať?

— Bolo by odo mňa taktné miešať sa do cudzích vecí?

— Výborne! — zasmiala sa Marina. — Upokojím vás. Moje dobrodružstvo sa chýli ku koncu. Mimochodom, už dosť dlho sa zhováram s vaším priateľom, no takmer nič o ňom neviem. Iba toľko, že je smiešny.

— Smiešny? Skôr by som povedal, že nevychovaný. — Salias sa zjavne zaradoval, že sa zmenila téma rozhovoru.

— Dobre vychovaný husár sa predsa nebude vydávať za krásneho princa.

— Ba ani len husár nie je, — povedal Salias. — Obyčajný doktor Slava Pavlyš z diaľkovej floty, lodný lekár, skrachovaný biologický génius. Banálne indivíduum…

— Teda som mala pravdu, — konštatovala Marina.

— Neškriepil som sa, — pripomenul Pavlyš a otvorene obdivoval Marinu. Salias si odkašlal.

— Musíte ísť? — povedala Marina.

— A vy?

— Aj ja. Odbíja dvanásta.

— Spytujem sa vážne, — povedal Pavlyš. — Aj keď chápem…

— Absolútne nič nechápete, — zavrátila ho Marina. — Pousilujem sa prísť k pódiu, kde je orchester, ale najprv si zájdem do izby po masku.

Marina si rukou nadvihla spodok dlhých bielych šiat a už bežala dolu schodmi. V druhej ruke jej ako živé huňaté zvieratko poskakovala biela parochňa.

— Budem čakať, — zavolal za ňou Pavlyš. — Nájdem vás aj v inej maske, hoci pri sporáku v chudobnej chalúpke.

Neodpovedala.

Salias potiahol Pavlyša za rukáv.

— Počúvaj, naozaj ju poznáš? — spýtal sa Pavlyš, keď šli hore schodišťom.

— Nie, nepoznám. Radšej na ňu zabudni.

— Ešteže čo! Je vydatá?

— Nie.

— S akou istotou hovoríš o človeku, ktorého, ako tvrdíš, nepoznáš.

— Som starý múdry havran.

— A prečo mám na ňu zabudnúť?

— Bude to lepšie. Stáva sa, že stretneš niekoho, chcel by si ho uvidieť znova, ale situácia sa vyvinie tak, že ho už nikdy neuvidíš.

— Podceňuješ ma.

— Možno.

Vyšli na chodbu. Valil sa tadiaľ zástup zo sály. Orchester pozdravoval karneval nepravidelným rytmom módnej pesničky.

— Príde k pódiu, — zavolal Pavlyš.

— Možno, — zopakoval Salias.

Prúd ľudí sa rozchádzal po širokom tuneli. Lúče reflektorov s pestrofarebnými sklami sa presúvali nad húfom, čím vznikala ilúzia letného večera a šíreho priestranstva. Človek by takmer neveril, že je na Mesiaci, tridsať metrov pod jeho mŕtvym povrchom.

Asi po desiatich minútach sa Pavlyš vytratil od štebotajúcich zdravotných sestier a zašiel k pódiu. Nad hlavou videl okrúhle nohy klavíra i klaviristovu nohu v topánke, ako rovnomerne stláča pedál, ani čo by klavirista viedol nejaké starodávne auto.

Marina Kimova neprichádzala. To nie je možné, že by mu sľúbila schôdzku len preto, aby sa ho zbavila.

Čierny mních s kapucňou stiahnutou nízko do tváre pristúpil k Pavly-šovi a prihovoril sa mu:

— Sláva, ty si ma nespoznal?

— Bauer! — zvolal Pavlyš. — No pravdaže, Gleb Bauer. Čo tu robíš, starigáň? Dávno si sa utiahol do kláštora?

— Nerúhaj sa, syn môj, — pokarhal ho Gleb. — Aj keď boh neexistuje, som jeho predstaviteľom na Mesiaci.

— Tancujete, mních? — spýtala sa panovačne žena v šupinatom odeve rusalky. — Nepočuli ste, že vyhlásili dámsku volenku?

— S radosťou prijímam vaše pozvanie, — povedal Bauer. — Len prosím, aby ste ma zbytočne neuvádzali do pokušenia.

— To sa ešte uvidí, — povedala rusalka.

— Sláva, neodíď! — zvolal Bauer a už ho rusalka ťahala preč.

Mušketieri prigúľali sud s jablčným vínom a pozývali záujemcov k stolom. Bauerovi vyčnievala hlava ponad tanečníkov. Alchymista v plášti s nalepenými fóliovými hviezdami vyskočil na pódium a začal spievať. Vedľa ktosi zapálil bengálsky oheň.

Marina ešte vždy neprichádzala.

Pavlyš sa rozhodol čakať až do konca. Niekedy vedel byť veľmi tvrdohlavý. Marina priletela sem, aby sa stretla s kapitánom Aristotela. Ale on ju nechcel vidieť a nedovolil ani posádke, aby zostala na karnevale. Krutý človek, alebo veľmi urazený. Musí sa Bauera spýtať, ako sa volá. Bauer všetkých pozná. Aj Salias čosi vie, ale nechce o tom hovoriť. Nič to, prinútim ho povedať pravdu, až budeme sami v izbe.

Pavlyš sa rozhodol vrátiť k schodišťu a tam počkať na Marinu. Po niekoľkých krokoch sa obzrel a zbadal, že Bauer sa vrátil k pódiu a vrtí hlavou na všetky strany, iste ho hľadá. Pretisol sa k nemu nízky tučniak s čiernymi myšacími očkami, stúpol si na prsty a naliehavo,

vážne mu čosi húdol. Bauer napokon zbadal Pavlyša a zdvihol ruku, volal ho k sebe. Pavlyš znova preletel pohľadom po tanečníkoch. Popolušku nevidel.

— On je lekár? — spýtal sa tučniak Spiro, keď sa Pavlyš priblížil k nim.

— A ja som sa nazdával, že to je Galagan, ešte som mu aj kázal čosi urobiť. No dobre, bežím ďalej. Poinformujte ho. Ja musím pohľadať Sidorova.

— Poďme, Sláva, — vyzval ho Bauer, — cestou ti rozpoviem, o čo ide.

Nad hlavou im burácal orchester, nohy klavíra sa trochu chveli. Naokolo sa tancovalo. A predsa Pavlyš v tej všeobecnej veselosti vycítil akýsi cudzí tón. Medzi maskami sa zjavilo niekoľko vážnych, všedne oblečených ľudí. Náhlivo hľadali medzi tanečníkmi tých, ktorých potrebovali, čosi im zašepkali a tanečníci hneď opustili parket.

— V Šachte nastal výbuch, — ticho vysvetľoval Bauer. — Vraj to nie je nič strašné, ale niekoľkých popálilo. Nechcú to oznamovať, nech slávnosť pokračuje.

— Je to ďaleko?

— Nevidel si Šachtu?

— Som tu prvý deň.

Pri výťahu sa nazbieralo zo päť-šesť ľudí. Pavlyš videl, že už o všetkom vedia. Zložili si masky a bezstarostné, sviatočné ovzdušie sa vzápätí stratilo. Mušketieri, alchymista, neandertálec v syntetickej kožušine, krásna dvorná dáma — všetci zabudli, že sú na karnevale i na to, ako sú oblečení. Znova to boli lekári, vákuológovia, mechanici, záchrancovia… Karneval už patril minulosti. A hudba i rovnomerný hluk, čo doliehali zo sály, tvorili iba pozadie triezvej skutočnosti…

Bolo už nad ránom, keď Pavlyš stál pri nosidlách, ktoré vyniesli z oše-trovne Šachty, a čakal, kým sa lunobus obráti tak, aby ranených mohli čo najpohodlnejšie vniesť doň. cez priezračnú stenu kopuly žiarila pásikavá Zem a Pavlyš rozoznal, že nad Tichým oceánom sa vytvára cyklón. Vodič vyšiel z kabíny a odsunul zadnú stenu lunobusu. Tvár mal od únavy prepadnutú.

— To ale bola noc! — poznamenal. — Troch odvážame?

– Áno.

Nosidlá boli zakryté nafúknutými plastickými krytmi. Pracovníci, ktorí mali službu v spodnom podlaží Šachty a utrpeli ťažké popáleniny, spali. Ešte dnes ich evakuujú na Zem.

Salias, ktorému za noc zarástli líca ryšavým strniskom, pomohol Pavly-šovi a vodičovi naložiť nosidlá do lunobusu. Ostal v Šachte a Pavlyš šiel do Mesačného prístavu odprevadiť ranených.

Až o hodinu bol Pavlyš celkom voľný a mohol sa vrátiť do veľkého tunela. Reflektory už boli vypnuté a balóny i girlandy kvetov a zhasnutých lampášikov, visiace z povaly, vyzerali teraz cudzo, nevhodne. Dlážka bola posiata konfetami a zdrapmi papierovej špirály. Kde-tu sa povaľovali papierové čelenky, škrabošky, zhúžvaný mušketiersky klobúk. V kúte osamelý robot upratovač bezradne pohyboval vysávacou trubicou. Ešte nikdy nevidel taký neporiadok.

Pavlyš pristúpil k pódiu. Pred niekoľkými hodinami tu čakal na Marinu Kimovú. Vtedy sa naokolo hemžili ľudia, Bauer v čiernej sutane tancoval so zelenou rusalkou…

Na nohe klavíra zbadal lepiacou páskou pripevnený lístok a na ňom veľkými hranatými písmenami bolo napísané HUSÁR PAVLYŠ.

Pavlyš potiahol lístok za rožtek. Srdce sa mu zovrelo od hrôzy, keď si pomyslel, že sem mohol aj neprísť. Na lístku krížom ležali náhlivé riadky: Prepáčte, že som nemohla včas prísť. Odhalili ma. Za všetko som vinná ja. Zbohom, nehľadajte ma. Ak nezabudnem, pokúsim sa Vás nájsť o dva roky. Marina.

Pavlyš si znova prečítal lístok, ktorý akoby bol z iného, neznámeho života. Popoluška plače na schodišti. Popoluška necháva lístok, v ktorom oznamuje, že ju dolapili, a žiada, aby ju nehľadal. Hodilo sa to skôr do nejakého starodávneho, tajomstvami preplneného gotického románu. Popoluška síce odmietla schôdzku s ním, no za tým sa mohla skrývať nemá prosba o pomoc, lebo únoscovia krásnej neznámej ju sledovali na každom kroku a nešťastné dievča, obávajúc sa o osud svojho vyvoleného, prelievalo slzy a písalo na zdrap papiera, čo jej diktoval jednooký oplan. A vyvolený zatiaľ…

Pavlyš sa uškrnul. Na živnej pôde karnevalu sa dobre darí romantickým tajomstvám. Nezmysel, to je nezmysel!

Pavlyš sa vrátil k Saliasovi do izby, osprchoval sa a ľahol si na diván.

Zobudilo ho vyzváňanie videofónu. Pavlyš vyskočil, pozrel na hodiny. Osem dvadsať. Salias sa ešte nevrátil. Pavlyš zapol videofón. Z obrazovky sa naňho usmieval Bauer. Mal oblečenú vyhladenú uniformu navigátora diaľkovej floty, bol svieži, vyholený, energický.

— Pospal si si, Sláva? Nezobudil som ťa?

— Spal som asi tri hodiny.

— Počuj, Pavlyš, zhováral som sa s kapitánom. Letíme s nákladom na Epištolu. Máme voľné miesto lekára. Môžeš letieť s nami. Tak ako?

— Kedy štartujete?

— Raketa odchádza na štartovacie stanovisko o desiatej. Stihneš to?

– Áno.

— Výborne. Mimochodom, už som oznámil dispečerovi, že poletíš

s nami ako lekár.

— Takže celý tento rozhovor je iba formalita?

— Prirodzene.

– Ďakujem, Gleb.

Pavlyš vypol videofón a sadol si napísať lístok Saliasovi.

O pol roka, keď sa Pavlyš vracal na Zem, ostal trčať na planetoide Ascor. Mala sem priletieť loď Praha so zariadením pre výpravy, ktoré pracovali v sústave. Odtiaľto loď robila veľký skok na Zem.

Pavlyš sa potĺkal na planetoide tretí deň. Všetkých tam už poznal a všetci poznali jeho. Chodil na návštevy, popíjal čaj, mal besedu o úspechoch reanimácie a zahral si simultánku, v ktorej na hanbu diaľkovej floty polovicu partií prehral. Loď Praha nechodila.

Pavlyš si všimol u seba istú zvláštnosť. Keď prišiel niekam, kde mal stráviť mesiac, prvých dvadsaťosem dní mu preletelo ako nič, no posledné dva trvali celú večnosť. A keď prišiel niekde na rok, žil normálnym životom jedenásť a pol mesiaca. Tak to bolo aj teraz. Takmer pol roka nemyslel na domov, nemal kedy. Ale posledný týždeň bol preňho hotovým utrpením. Už sa mu zunovalo hľadieť na nevídané zázraky, otrávilo ho počúvať piesne ďalekých svetov… Ťahalo ho domov, domov!

Pavlyš si krátil čas v bufete, čítal Machiavelliho nesmrteľné Dejiny Florencie. Bola to najhrubšia kniha, akú našiel v knižnici. Za pultom stála geologička Ninka a lenivo umývala poháre. V bufete mali službu striedavo.

Planetoid sa zahojdal. Lampy pod plafónom zamihali.

— Kto priletel? — s nádejou i obavami sa spýtal Pavlyš.

— To je tunajší, — odpovedala Ninka. — Nákladná raketa štvrtej triedy.

— Nevedia pristávať, — poznamenal mechanik Ahmed, ktorý pri druhom stolíku jedol párky.

Pavlyš vzdychol. Ninka naňho súcitne pozrela.

— Sláva, — povedala, — ste ako záhadný pútnik, ktorého hviezdny vietor unáša od jednej planéty k druhej. Kdesi som o tom čítala. Ste zajatec zlého osudu.

— Nádherne povedané. Som zajatec, tulák a mučeník.

— Tak sa už netrápte. Osud všetko vyrieši za vás.

Osud sa zjavil vo dverách bufetu v podobe nízkeho zavalitého chlapíka s prenikavými čiernymi očkami, ktorý sa volal Spiro. Pavlyš sa naňho pamätal.

— Tak čo mi môžete ponúknuť? — zavolal Spiro hlasom hrdinu, ktorý sa práve vrátil zo susednej galaxie. — Čím privíta váš saloon osamelého lovca?

Ninka postavila na pult pohár s limonádou. Spiro kolísavo

pristúpil k pultu a spýtal sa:

— Nemáte dačo poriadnejšie? Radšej mám kyselinu dusičnú.

— Už sa minula, — oznámila Ninka.

— Pred chvíľou tu boli vesmírni piráti z Čiernej hviezdy, — zasiahol do rozhovoru Pavlyš. — Vychľastali tri súdky rumu a destilačný prístroj vyhodili do vzduchu. Odteraz prechádzame na suchú stravu.

– Čože? — preľakol sa Spiro. — Piráti?!

Zmeravel s pohárom limonády v ruke, no vtom spoznal Pavlyša.

— Počuj! Veď ja ťa poznám, — povedal.

V tej chvíli v reproduktore zachrčalo a ozval sa dispečerov hlas:

— Pavlyš, poď hore ku mne. Doktor Pavlyš, počuješ ma?

Pavlyš už idúcky počul za chrbtom Spirove slová:

— Počkám ťa tu. Nie aby si zmizol. Veľmi ťa potrebujem. Nevieš si predstaviť ako veľmi.

Smutný drobný Tamil, ktorý tu bol druhý rok dispečerom, Pavlyšovi oznámil, že Praha naďalej mešká. A bude meškať ešte minimálne päť dní.

Pavlyš sa zatváril, že to prežije, ale v duchu sa zľakol, že tak dlho nevydrží. Klopkajúc podkovičkami, zišiel do bufetu.

Spiro stál uprostred miestnosti s prázdnym pohárom. Čierne očká mu zúrivo blčali, akoby chcel pohľadom prepáliť plastikový pult.

— No patrí sa to?! — vykladal Ninke. -Všetkým im poodtŕham hlavy. Takto zmariť významnú akciu, sklamať spolupracovníkov! To je čosi neslýchané! V dejinách floty sa to ešte nestalo. Jednoducho zabudli, rozumieš, zabudli dva kontajnery na Zemi-14. Uvedom si, nie jeden, ale dva! V dokladoch ich uviedli, ale v lodi nie sú. No je toto možné?!

— Ide o dôležitý náklad? — spýtal sa Pavlyš.

— Dôležitý? — Spirovi sa zachvel hlas, Pavlyš sa zľakol, že sa rozplače.

Ale Spiro sa nerozplakal, namiesto toho sa uprene zahľadel naňho, až mal Pavlyš pocit, že je myš, ktorú pozoruje hladný kocúr. — Galagan! — zvolal Spiro. — Ty nás zachrániš.

— Nie som Galagan, ale Pavlyš.

— Správne, Pavlyš. Spoločne sme zlikvidovali výbuch v Šachte na Mesiaci. Stovky mŕtvych, zúri vulkanický plameň… Vyniesol som ťa z ohňa, však?

— No… povedzme.

— To značí, že si mi zaviazaný. Na Centipere v druhom skladišti ležia rezervné kontajnery. Nevedel som, že sa ešte zídu, ale aj tak som ich nikomu nedal. Tušil som, ako sa to skončí. Poletíš na Centiperu, stratíš deň, kým ich vydrankáš od Helenky. Najprv ti povie…

– Čo ho balamutíš, — skočila mu do reči Ninka. — Každý predsa

vie, že to nie sú tvoje kontajnery.

— Sú moje!

— Ba cudzie, — zamiešal sa do rozhovoru mechanik Ahmed.

— Sú viac ako moje! — rozhorčil sa Spiro. — Bez tých kontajnerov všetko skrachuje. Bez nich sa zastaví práca celého laboratória. Na celej planéte sa skončí vedecký život.

— Tak si po ne leť sám, — poradila Ninka.

— A kto odvezie náklad na Projekt? Ty?

— Vieš, že každý tu má svoju prácu.

— Veď práve o tom hovorím aj ja.

Spiro pristúpil k stolíku, pri ktorom sedel Pavlyš, hodil pred neho veľké napchaté vrece a povedal:

— Tu máš.

Vrece sa otvorilo, vypadlo z neho niekoľko listov a balíčkov. Obálky, mikrofilmy, videokazety sa kĺzali po leštenej stolovej doske a už-už by boli popadali na dlážku. Pavlyš s bufetárkou ich náhlivo zbierali a pchali nazad do vreca.

— Vždy takto robí s poštou, — šomrala Ninka. — Toľko rečí, a potom všetko nechá tak a zmizne.

Pavlyš ukladal listy. Spirov návrh ho zaujal. Aj tak nevydrží týždeň čakať na planetoide. Že by riskoval a odletel na Centiperu?

— Tuto spadol ešte jeden, — povedala Ninka a podala Pavlyšovi úzku obálku s videolistom. Na obálke bolo napísané: Marina Kimová, Ústredné laboratórium, Projekt-18.

Pavlyš tri razy pomaly prečítal adresu, potom pedantne vložil obálku do vreca.

— Slovom, odchádzam na Centiperu, — oznámil Spiro. — Bez kontajnera sa radšej ani nevrátim. Nepoznáš Dimova. A lepšie pre teba, ak ho ani nikdy nespoznáš. Mám dvadsať minút času. Hneď ti dám nákladný list, ukážem, kde kotví môj nákladiak, potom prevezmeš zeleninu u záhradníka, všetko naložíš a odvezieš na Projekt. Neboj sa, nákladiak má automatické riadenie, dovezie ťa presne do cieľa. Jasné? Nevzpieraj sa, aj tak je už všetko rozhodnuté. Nemáš právo sklamať starého priateľa.

Spiro sa vyhrážal, modlikal, presviedčal, rozhadzoval rukami, pobiehal po bufete, chrlil na Pavlyša prúd viet a výkričníkov.

— Tak ma už konečne vypočujte! — z celej sily zareval Pavlyš svojím mimoriadne mocným hlasom. — Chcem letieť na Projekt! Aj bez vášho prehovárania som sa rozhodol letieť na Projekt! Koniec koncov možno som už dávno túžil letieť na Projekt!

Spiro zmeravel. Čierne očká mu zvlhli. Skoro mu zabehlo, no hneď sa ovládol a rýchlo povedal:

— Tak poďme! Raz-dva. Každá minúta je nám drahá.

— Múdro urobíte, že poletíte, — usúdila Ninka. — Aj ja by som

šla, ale nemám kedy. Vraj je tam taký oceán…

Nákladná raketa sa blížila k planéte Projekt-18 z neosvetlenej strany a trvalo niekoľko minút, kým slnko, v ústrety ktorému raketa letela, osvetlilo nekonečný rovný oceán. Pavlyš stlačil páku preťaženia a prešiel na stabilnú obežnú dráhu. Potom šťukol spínačom, nadviazal spojenie so stanicou.

Vedel, že raketu povedie stanica, a čakal, kým sa ozve známy šum — znak, že má pristávaciu plochu voľnú.

Na hladine oceánu sa zjavili čierne body. Z prijímača doľahol praskavý zvuk.

— Stanica, — ohlásil sa Pavlyš. — Stanica, pristávam.

– Čo máš s hlasom, Spiro? — spýtali sa zdola.

— Tu nie je Spiro, — odpovedal Pavlyš. — Spiro odišiel na Centiperu.

— Rozumiem.

— Prechádzam na ručné riadenie, — oznámil Pavlyš. — Stroj je preťažený. Aby som nepreletel pomimo.

Vpravo nad riadiacim pultom sa na obrazovke pomaly otáčal glóbus planéty a čierny bod nad glóbusom — nákladná raketa — sa pomaly približoval k zelenému svetielku — stanici.

— To v nijakom prípade, — odpovedali zo stanice.

— Neobávajte sa, — upokojil ich Pavlyš. — Pracujem v diaľkovej flote. Na takýchto raketách som nalietal viac ako Spiro.

Dolu sa mihla skupina ostrovov roztrúsených na plochom povrchu oceánu. Na obzore zahalenom oparom ležala stanica. Raketa veľmi pomaly klesala dolu, preto Pavlyš na chvíľku vypol automatiku a pribrzdil. Hneď ho vtislo do kresla.

Pavlyš znova šťukol spínačom na spojovacom pulte.

– Čo si mám obliecť? — spýtal sa. — Aké je u vás počasie?

Zapol videofón. Na obrazovke sa zjavila úplne vyholená hlava so širokou plochou tvárou. Chlapík mal úzke oči prižmúrené, tenké obočie tuho zmrštené a vôbec vyzeral ako Džingischán, ktorý sa práve dozvedel o porážke svojich milovaných vojov pri hradbách Samarkandu.

— Kto posiela takýchto ľudí? — hundral Džingischán; bolo jasné, že tým myslel Pavlyša.

— Usporil som pol tony pohonnej látky, — skromne sa ohradil Pavlyš.

— Priviedol som raketu hodinu pred termínom. Podľa mňa si vašu výčitku nezaslúžim. Tak teda čo si obliekate, keď idete na čerstvý vzduch?

— Spiro si tu všetko nechal, — povedal Džingischán.

— Pochybujem, že sa vmestím do jeho šiat.

— O tri minúty som pri vás, — oznámil Džingischán.

Pavlyš sa odopol, vstal z kresla, z bočného výklenku vybral vrece s poštou, upravil si oblek. Pohyboval sa ľahko, gravitácia na planéte nebola väčšia ako 0,5. Vchod do riadiacej kabíny sa odsunul a vstúpil Džingischán v kombinéze s tepelnou vložkou, polovicu tváre mu zakrývala kyslíková maska. Za ním sa do kabíny vtisol vysoký chudý chlap s vyblednutými očami pod hustým čiernym obočím.

— Dobrý deň! — pozdravil sa Pavlyš. — Spiro musel odísť na Centiperu. Náhodou som bol na planetoide, nuž ma poprosil, aby som ho zastúpil. Som doktor Pavlyš.

— Volám sa Dimov, — predstavil sa vycivený chlap. — Dimitr Dimov. Vediem tunajšie oddelenie nášho ústavu. Ak dovolíte, zrejme sme kolegovia, však? — Tenkým dlhým prstom klaviristu ukázal na hada a čašu na Pavlyšových prsiach, presne nad štítkami s menami lodí, na ktorých Pavlyš slúžil.

— Vančidorž, — predstavil Dimov Džingischána a hneď pokračoval: — Obliekajte sa, obliekajte. Sme vám veľmi povďační. So Spirom ustavične máme nejaké trampoty. Ináč je to skvelý človek, veľký dobrák, vynikajúci pracovník. Z Mesiaca ho len horko-ťažko pustili k nám…

Džingischán, vlastne Vančidorž zahmkal, iste celkom nesúhlasil so slovami svojho predstaveného.

Dimov pomohol Pavlyšovi pripevniť kyslíkovú masku.

— Dúfam, že sa u nás zdržíte niekoľko dní?

– Ďakujem, — povedal Pavlyš.

Zapol si vyhrievanie v kombinéze, napravil teplú kuklu. Kyslík prúdil normálne. Dimovova kombinéza mu bola trochu úzka, no vcelku pohodlná.

Rád by sa bol spýtal na Marinu Kimovú, ale ovládol sa. Teraz sa už Popoluška pred ním neschová.

Vyšli na hladký, akoby obrúsený povrch ostrova. Sto metrov za dolinkou sa týčili strmé bralá. Z druhej strany sa rozprestieral oceán, vlny sa trieštili o čierny breh, až vyšľahovali stĺpy bielej peny. Pavlyš si napravil kuklofón tak, aby počul vlnobitie. Hukot mohutných viň však doliehal tlmene, pretože zvuky zanikali v zriedenom povetrí. Na chvíľku zakryl slnko sivý riedky obláčik a ostré, hlboké tiene boli hneď jemnejšie.

Dimov sa zdržal, zatváral vchod do lode. Vančidorž kráčal vpredu, vrece s poštou mal prehodené cez plece. Vošiel do tieňa, ktorý vrhalo bralo, a zmizol v ňom. Pavlyš šiel za ním a ocitol sa pred kovovými dvermi, ktoré zakrývali vchod do jaskyne. Dvere sa pomaly odsúvali nabok.

— Vstúpte, — vyzval ho Vančidorž, — lebo nám vychladne miestnosť.

Pavlyš sa obzrel a videl, ako sa k Dimovovi pomaly spúšťal veľký biely vták. Už-už chcel naňho zavolať: Pozor! Aj Dimov videl vtáka, ale nechystal sa skryť pred ním. Vták mu zakrúžil nad hlavou. Dimov zdvihol ruku, vyzeralo to, akoby ho zdravil.

Vták mal velikánske krídla a drobné telo porastené jemným páperím.

— Prikrmujete ich? — spýtal sa Pavlyš.

— Pravdaže.

Vančidorž mal nepríjemný zvyk sarkasticky hmkať. Pavlyš nevedel, či sa smeje alebo zlostí.

Ďalší vták sa zjavil trochu vyššie. Zložil krídla a mäkko pristával. Sadol si na skalu vedľa Dimova. On vystrel ruku a potľapkal ho po šiji.

— Poďme! — zopakoval Vančidorž.

Vnútrajšok stanice bol pohodlne zariadený. Siene priestrannej jaskyne boli prebudované na obytné a pracovné miestnosti. Pavlyšovi to pripomenulo starodávne ilustrácie v románe Julesa Verna Tajomný ostrov, ktorého hrdinovia mali radi komfortné pracovné prostredie. V jeho izbe iste bude do skaly vysekaný oblok a cezeň bude prúdiť oceánsky vietor.

Dimov povedal:

— S bývaním tu máme problémy. Minulý mesiac pricestovala skupina šiestich fyziológov, obsadili všetky voľné miestnosti. Budete musieť bývať spoločne s Vanom. Nemáte námietky?

Pavlyš pozrel na svojho budúceho spolubývajúceho. Vančidorž sa odvrátil k stene.

— Pravdaže nie, — povedal Pavlyš. — Ale nebudem prekážať…?

— Zriedka sa zdržiavam v izbe, — rýchlo ho prerušil Van.

Vančidoržova izba bola priestranná, celkom iná ako kamrlíky na ostatných staniciach. Do hrubiznej skaly bolo vysekané úzke vysoké okno, prúdilo tadiaľ slnečné svetlo.

— Toto je vaša posteľ. — Van ukázal na celkom bežnú, dosť širokú, pohodlnú posteľ, jej záhlavie tvorila zelenkastá kamenná doska ozdobená zložitou vyrezávanou doskou.

— A vy? — spýtal sa Pavlyš, lebo druhú posteľ v izbe nevidel.

— Prinesiem si. Ešte som nestačil. Nečakali sme vás.

— Budem spať na posteli, ktorú prinesiete, — vyhlásil Pavlyš. — Pohostinnosť nemá byť spojená s obeťami.

Odstúpil od okna a rozhliadol sa. Pri stene stál dlhý pracovný stôl. Ležali na ňom platne ružového a svetlozeleného polopriezračného kameňa. Nefrit, dovtípil sa Pavlyš. Na jednej platni bola načrtnutá kresba vtáka so širokými krídlami. V odrazenom slnečnom svetle sa nefrit matne leskol.

Mušľa, pripomínajúca polovicu velikánskeho vlašského orecha, vrhala na plafón pestrofarebné perleťové odblesky. Druhý stôl bol

prisunutý k bočnej stene oproti posteli. Nad stolom bolo niekoľko políc. Na druhej poličke bola o štôsik mikrofilmov opretá fotografia Maríny Kimovej v nefritovom rámiku. Rámik bol prekrásne vyrezávaný, až zrak prechádzal od zložitého vzoru. Pavlyš hneď spoznal Marinu, hoci v pamäti sa mu zachovala s bielou kučeravou parochňou, v ktorej jej tvár vyzerala akosi nelogicky; medzi tvarom očí, líniou lícnych kostí a bohatými bielymi kučerami bol nápadný nesúlad. Marina mala vlasy rovné, čierne a krátke.

Pavlyš sa zvrtol k Vanovi, ktorý triedil poštu. Videl, že Van znehybnel a pozoruje ho.

Dvere sa otvorili, vstúpil muž v belasom plášti a belasej chirurgickej čiapke.

— Van, nebodaj priviezli poštu? — spýtal sa.

– Čo je nové? — spýtal sa Van. — Už mu je lepšie?

— Plutvy sú plutvy, za jeden deň sa nedajú vyliečiť, — odpovedal muž v belasom plášti. — Tak čo je s poštou?

— Hneď idem, — povedal Van. — Už mi ostalo málo.

— Mám niečo?

— Vydrž chvíľku.

— Výborne, — povedal chirurg. — Inú odpoveď som od teba ani nečakal. — Prihladil si krátke fúziky, prešiel dlaňou po úzkej briadke. — Vy ste prileteli nákladnou raketou? — spýtal sa Pavlyša.

– Áno. Namiesto Spira.

— Veľmi ma teší, kolega. Prišli ste nadlho? Lebo vám nájdeme robotu.

— Je to príjemné vedomie, — povedal Pavlyš, — že nech prídem hocikam, hneď mi ponúknu prácu a ani sa nespýtajú, či som dobrý pracovník.

— Pravdaže dobrý, — presvedčivo vyhlásil chirurg. — Intuícia nás nikdy nesklame. Som Jerichovský. Môj prapraded bol kňazom.

— A načo mi to hovoríte?

— Vždy keď sa predstavujem, pripomeniem to, aby som si ušetril zbytočné vtipy. Je to také biblické meno.

Pavlyš znova pozrel na fotografiu Mariny Kimovej, ako keby sa chcel presvedčiť, či sa zatiaľ nerozplynula. Čoskoro ju uvidí, možno už o niekoľko minút. Bude prekvapená? Spozná husára Pavlyša? Prirodzene, mohol by sa na ňu spýtať Vana, ale nechce.

— Hotovo, — povedal Van. — Idete s nami, Pavlyš?

Vošli do priestrannej siene osvetlenej radom okien vysekaných do skaly. Polovica siene bola pokrytá belasou plastickou látkou. Vo vzdialenom konci stál dlhý stôl a dva rady stoličiek, bližšie k dverám stolnotenisový stôl s ovisnutou sieťkou. Van postavil naň tašku a začal vyberať kôpky pošty a ukladať ich do radu. Robil to systematicky, akoby vykonával nejaký obrad.

— Zavolám ostatných, — ponúkol sa Jerichovský.

— Prídu aj sami, — povedal Van. — Neponáhľaj sa.

No Jerichovský ho nepočúvol. Pristúpil k stene, odsunul kryt malého výklenku a zapol zvonec. Po chodbách a sieňach stanice sa rozľahol prerušovaný cengot.

Nad stolnotenisovým stolom viseli v rade portréty ako obrazy predkov v rodinnom zámku. Bolo to čudné. Pavlyš si ich prezeral. Zamračený, asi štyridsaťročný muž so širokými lícnymi kosťami a energickým jasným pohľadom — Ivan Grunin. Za ním starec, oči mu zacláňa husté huňaté obočie — Armén Gevorkjan. Ďalší portrét zobrazoval veľmi mladého chlapca so začudovanými belasými očami a špicatou bradou. Tých ľudí čosi spájalo a ľuďom na tejto stanici boli blízki, dôverne známi. Iste vykonali niečo dôležité v oblasti, ktorej sa venujú ostatní. A možno sa priatelili s Dimovom či Jerichovským…

Čochvíľa sa zídu ľudia, ktorých zvolal zvonec. Vstúpi i Marina. Pavlyš trochu odstúpil od stola, ale nespúšťal oči z podlhovastej belasej obálky adresovanej Marine. Ležala na samom vrchu štósu.

Prví vošli do siene dvaja lekári v belasých plášťoch, aký mal aj Jerichovský. Pavlyš sa usiloval nepozerať na dvere a myslieť na niečo iné, napríklad či sa dobre hrá stolný tenis pri takej malej tiaži. Buď treba loptičku zaťažiť, alebo si navyknúť na spomalené skoky. Ľudia tu na Projekte sa pohybovali oveľa plavnejšie, gestá mali širšie ako na Zemi.

Lekári sa hneď rozbehli k stolu, ale Van ich zastavil:

— Počkajte, kým sa zídu všetci. Veď viete…

Van bol formalista a vyžíval sa v rituále.

Pavlyšovi sa zazdalo, že dievča, ktoré práve vošlo, je Marina. Bola čiernovlasá, driečna, počernej pleti, ale tým sa jej podobnosť s Marinou končila. Mala mokré vlasy a biele sárí sa jej lepilo na vlhkú pokožku.

— Určite prechladneš, Sandra, — vyčítavo povedal Jerichovský.

— Veď je tu teplo, — odpovedala Sandra.

Hovorila pomaly, akoby hľadala potrebné slová. Hlboko vzdychla, odkašlala si a zvučnejším hlasom zopakovala:

— Je tu teplo.

Sieň sa naplnila ľuďmi. Boli v pracovnom odeve, zrejme sa odtrhli od práce a hneď sa vrátia k nej. Pavlyš sa obzeral na všetky strany, mal pocit, že Marinu prepásol, iste je už v miestnosti.

Van vykonával svoj obrad. Kôpku úradnej pošty potisol Dimovovi, potom zaradom bral listy a balíčky z najvyššieho štósu a nahlas čítal mená adresátov. Táto procedúra zrejme bola posvätená tradíciou, lebo nikto nereptal, jedine Jerichovský, ale o ňom vysvitlo, že je povestný rebel.

Ľudia pristupovali k stolu a preberali listy a zásielky svoje i tých, čo nemohli prísť. Zástup obkolesujúci Vana sa postupne rozchádzal, niektorí sa pohodlnejšie usadili, aby si prečítali list, iní sa ponáhľali preč, chceli si osamote vypočuť pás. Kôpky mizli. Marina Kimová nebola medzi adresátmi, ktorých mená čítal Van. Napokon vzal predposledný zväzok listov a podal ho Sandre.

— To je pre morskú stanicu, — povedal. — Je tam zásielka aj pre teba.

Potom položil ruku na posledný, tenký zväzoček listov, na belasú obálku Maríny Kimovej.

— Z Vrchola tu nie je nikto? — spýtal sa Van a vzápätí dodal: — Sám to odnesiem.

„No pravdaže," pomyslel si Pavlyš, „s akou radosťou!" Uvedomil si, že vďaka Marine sa on, odvážny diaľkový letec, celkom bezdôvodne mení na obyčajného žiarlivca.

— Pavlyš, počujete ma?

Stál pri ňom Dimov.

— Musím odísť, ale keď sa vrátim, venujem vám pol hodiny a zodpoviem vaše otázky. Predpokladám, že zatiaľ nijaké nemáte. Radím vám, aby ste odprevadili Sandru. Ide dolu, na morskú stanicu.

— Idem s vami, — pridal sa Jerichovský. Potom sa obrátil ku kolegom a dodal: — Podaktorí namiesto toho, aby sa vrátili na svoje pracoviská, sa chystajú obťažovať hosťa. Odpoviem namiesto neho. Neprichádza zo Zeme. O tom, čo sa robí doma, vie ešte menej ako my. Šport ho nebaví, nezbiera známky. Slovom, je to človek nezaujímavý a neinformovaný. Všetko ostatné sa dozviete od neho pri večeri.

Keď skončil svoj monológ, pošepkal Pavlyšovi:

— Robím to pre vaše dobro, kolega. Ďaleko od domova sa ľudia stávajú priveľmi zhovorčiví.

Keď šli dlhým zvažujúcim sa tunelom, kde-tu osvetleným lampami pod plafónom, Jerichovský ďalej rozvíjal svoju myšlienku.

— Keby sme museli intenzívne pracovať, keby na nás na každom kroku striehlo nebezpečenstvo, ani by sme nezbadali, ako plynie čas. Lenže naša práca je monotónna, v laboratóriách je málo rozptýlenia… A tak nás nové tváre priťahujú.

— Nemáš celkom pravdu, Erik, — ozvala sa Sandra. — To u vás hore vládne taký pokoj. Inde to tak nie je.

Točité schody, po ktorých schádzali, sa krútili okolo vertikálneho stĺpa. Bol v ňom výťah, ale oni šli peši.

— Som samorastlý filozof, — pokračoval Jerichovský idúcky. — A musím vám povedať, kolega, že podmienky, v akých vykonávam svoju prácu, ma nabádajú abstraktne uvažovať. Za vonkajšou všednosťou nášho doterajšieho života sa tají tlak budúcich kataklyziem a vírov.

Opakujem však, vnímame to ako pozadie, ale na každé, aj na to najexotickejšie pozadie si človek rýchlo privykne. Sandra práve povedala, že iní tu nemajú taký pokojný život. Je to možné… Kedy vás čaká Dimov?

— O pol hodiny.

— Tak vám ukážeme akvárium a hneď pôjdeme nazad. Dimov veľmi zaujímavo hovorí, no neznáša, keď sa ľudia oneskoria.

– Čudné, — poznamenal Pavlyš. — O Dimovovi sa tu vyjadrujú ako o samovládcovi, a pritom robí dojem veľmi jemného, delikátneho človeka.

— S nami aj musí zaobchádzať ako samovládca, hoci v tých najjemnejších rukavičkách. Na jeho mieste by som už dávno ufujazdil od tohto húfu intelektuálov. Treba mať s nimi nesmiernu trpezlivosť.

— Erik zasa nemá pravdu, — prehovorila Sandra, ktorá akoby sa vyžívala v tom, že ustavične polemizovala s Jerichovským. — Dimov je skutočne ten najmilší a najjemnejší človek, no dobre vieme, že jemu vždy patrí posledné slovo. Nemá právo sa pomýliť, lebo by sa to mohlo skončiť katastrofou. Vôbec tu nie je pokojný život, to si Jerichovský iba vymýšľa.

Šachta sa končila. Pavlyš sa na chvíľku oprel o stenu, čakal, kým sa mu prestane krútiť hlava. Jerichovský si to všimol a povedal:

— Usilujeme sa čo najviac chodiť. V práci nemáme veľa pohybu…

Pavlyš čakal, čo zase namietne Sandra.

— Kto ako. Ja, ale aj iní sa musíme veľa pohybovať, — opravila Sandra Jerichovského.

— Nehovorím o vašej skupine, — povedal Jerichovský. — Vaša skupina je dačo iné.

— A čo Marina Kimová? — pripomenula Sandra.

Pavlyšovi sa zovrelo srdce. Prvý raz tu vyslovili to meno tak jednoducho, bežne ako meno Dimov či Van. Už vedel aspoň toľko, že Marina je tu, že sa musí veľa pohybovať a že nepatrí do tej istej skupiny ako Sandra. Je však tu na stanici, blízko, možno jej práve teraz Van odovzdáva poštu zo Zeme.

– Čo s tým má Marina? — začudoval sa Jerichovský a obrátil sa k Pavlyšovi, akoby očakával pomoc od neho; zrejme ho pokladal za oveľa informovanejšieho, ako to bolo v skutočnosti. — Hádam sa to dá porovnávať?

Pavlyš mykol plecom. Nevedel, či sa Jerichovský dá porovnať s Marinou Kimovou. Hoci aj toto potvrdzovalo jeho tušenie, že Jerichovský žije pokojným životom, ale Marina nie. Jerichovský behá po schodoch, aby nestratil formu, no Marine také niečo nehrozí.

— On predsa nepozná Marinu, — povedala Sandra.

— Ach áno, celkom som zabudol.

— Raz som sa s ňou stretol, — povedal Pavlyš. — Už dávno, pred

pol rokom na Mesiaci.

— Vylúčené! — zvolal Jerichovský. — Zmýlili ste sa.

— Myslíš? Už si zabudol, čo sa vtedy robilo v ústave? — pripomenula Sandra. — Máš deravú hlavu.

Vstúpili do priestrannej miestnosti, akoby pritlačenej nízkym plafónom, kde-tu podopretým stĺpmi. Vzdialená stena bola priezračná. Za ňou sa zelenela hrubá vrstva vody.

— Tak toto je naše akvárium, — oznámil Jerichovský.

— Opustím vás, — povedala Sandra. — Musím odovzdať listy a vrátiť sa do práce.

— Veľa šťastia! — zaželal jej Jerichovský a hlas sa mu zachvel. — A šetri sa trochu.

Pavlyš pristúpil k priezračnej stene. Húf drobných rybičiek sa mihol celkom blízko, cez vodu sa predierali slnečné lúče. Navrchu sa rozplývali, čím vznikal dojem velikánskej, hmlou zaplnenej siene, kde pod plafónom svietia neviditeľné lustre, chaluhy sa pohojdávali ako dlhé ruky. Dno oceánu sa šikmo vzďaľovalo do hlbín, kde sa nejasne črtali ostré vysoké čierne skaly. Z temnej hlbočiny sa vynoril obrovský žralok a pomaly, dôstojne sa blížil k sklenej stene. Za ním plával druhý, trochu menší.

Odkiaľsi zboku, z otvoru, ktorý Pavlyš nevidel, vyplávala Sandra. Mala na sebe tenkú gumenú kombinézu, plutvy a veľké okuliare. Pavlyš sa zľakol. Sandra plávala rovno k žralokom, iste ich nezbadala.

— Sandra! — zakričal Pavlyš a priskočil k sklenej stene.

Menší žralok sa pôvabne obrátil k Sandre. V tom ladnom pohybe sa dala tušiť obrovská prvobytná sila.

— Sandra!!!

— Len pokojne, — ozval sa Jerichovský, na ktorého Pavlyš celkom zabudol. — Aj ja mám z toho niekedy strach.

Žralok a Sandra plávali bok po boku. Sandra žralokovi čosi hovorila. Pavlyš by mohol odprisahať, že videl, ako sa jej otvárajú ústa. Potom Sandra vyplávala trochu vyššie, ľahla si žralokovi na chrbát a chytila sa ostrej plutvy. Žralok vzápätí odplával do hlbín a druhý ho nasledoval.

Pavlyš si uvedomil, že stojí nepohodlne vykrivený, s čelom pritisnutým na sklo. Prešiel si dlaňou po sluche, mal pocit, že sa mu postrapatili vlasy. Účes mal v poriadku. Koniec koncov dalo sa to vysvetliť tak, že tu dre-zírovali morské živočíchy.

Pavlyš nevedel, ako dlho tam stál. Zvrtol sa, chcel sa spýtať Jerichovského, čo znamená ten výjav, ale on tu už nebol.

Pavlyšovi zišlo na um, že sa s Dimovom nedohodol, kde sa stretnú.

Vyviezol sa výťahom, bez problémov našiel veľkú sieň s portrétmi, ale miestnosť bola prázdna. Vrátil sa do svojej izby, tam ho

Dimov ľahko nájde.

Van nebol v izbe. Pavlyš pristúpil k Maríninmu portrétu. Marina hľadela popri Pavlyšovi, akoby mu za chrbtom videla čosi veľmi zaujímavé. Kútiky plných pier mala zdvihnuté, ale nebol to úsmev, iba náznak úsmevu. Prešlo vyše štyridsať minút, a Dimov nechodil. Pavlyš podišiel k obloku. Vonku sa preháňal vietor a na oblohe sa až po obzor ťahali kučeravé obláčiky. V izbe bolo celkom ticho — sklo neprepúšťalo zvuk. Ticho panovalo i na chodbe. Vtom sa ozvalo jemné cvrlikanie, akoby sa kdesi nablízku zobudil pracovitý svrček. Pavlyš sa poobzeral. Na vzdialenom konci Vanovho dlhého pracovného stola stál písací stroj. Stroj pracoval. Nad vozíkom sa zjavil okraj papiera, vysunul sa o niekoľko centimetrov a bolo vidieť napísaný riadok. Písací stroj cvakol a odstrihnutý lístok vypadol do zberača. Pavlyš si pomyslel, že lístok môže byt: určený jemu. Dimov ho hľadá a takýmto spôsobom mu oznamuje, kde sa zídu. A tak pristúpil k písaciemu stroju, vzal lístok a čítal:

Van, ako sa volá človek, ktorý práve priletel? Ak sa volá Pavlyš, nehovor mu o mne. Marina.

Pavlyš zarazene držal lístok v ruke. Tak Marina ho nechce vidieť! Hnevá sa naňho? Ale začo? A čo má urobiť on? Teraz keď určite vie, že Marina je tu…

— Ach, tu ste! — povedal Dimov. — Dobre ste urobili, že ste sa vrátili sem, aspoň som vás hneď našiel. Tak čo, boli ste dolu?

— Bol, — odpovedal Pavlyš a pristúpil k písaciemu stroju, chcel položiť lístok nazad.

— Stalo sa niečo? — spýtal sa Dimov. — Prečo máte zlú náladu?

Pavlyš už vystrel ruku s lístkom k stroju, ale rozmyslel si to. Aký význam má robiť z toho tajnosti? Podal lístok Dimovovi.

— Uhm, to je ich súkromná korešpondencia, — povedal Dimov, ukazujúc na stroj. — Vzali ste lístok, lebo ste si mysleli, že to je môj odkaz pre vás, však̆že?

Pavlyš prikývol.

— A keď ste si ho prečítali, prirodzene, rozladilo vás to. Nikomu nepadne dobre, keď ho ktosi nechce vidieť, aj keď má na to dostatočné dôvody.

Dimov si všimol, že Pavlyš pozrel na fotografiu v nefritovom rámiku.

— Poznáte ju?

– Áno.

— Kedy ste sa zoznámili? Uverte, nespytujem sa iba zo zvedavosti. Ak to nie je tajnosť, chcel by som vedieť, ako a kedy sa to stalo. Marina je moja podriadená…

— Nie je to nijaké tajomstvo, — povedal Pavlyš. — Pred pol rokom som sa ocitol na Mesiaci, v Mesačnom prístave. Práve tam bol

karneval. A celkom náhodou som sa na karnevale zoznámil s Marinou.

— Už je to jasné.

— Bola to krátka a čudná známosť. Marina z ničoho nič zmizla…

— Nemusíte pokračovať, viem všetko. Všetko.

Pavlyša prekvapilo, že o tom Dimovovi rozpráva takým tónom, akoby sa mu chcel ospravedlniť.

— Vedeli ste, že ju nájdete tu?

— Požiadala ma, aby som ju nehľadal.

Pavlyšovi sa zamarilo, že sa Dimovovi mihol v očiach úsmev.

— A ako ste zistili, že je na Projekte?

— Aj tak by som sem priletel. Spiro ma požiadal, aby som letel s nákladnou raketou. Mal som čas. Keď sa so mnou zhováral, z poštového vreca vypadlo niekoľko listov. Na jednej obálke som si všimol meno Marina Kimová. Upútalo ma to… Mal som sa vás hneď spýtať na ňu, ale nazdával som sa, že si príde po poštu a uvidím ju… Navyše ani som na to nemal právo, veď ju takmer nepoznám.

— Videl som ju dnes, — povedal Dimov a vložil lístok do zberača. — Aj som sa s ňou zhováral, ale neupozornila ma.

— Má právo nebrať ma na vedomie.

— Isteže. Okrem toho aj tak by ste ju dnes neboli mohli vidieť, odletela domov.

— Je to ďaleko?

— Nie veľmi… Tak ona vás nechce vidieť… Nuž áno, musí mať na to závažné dôvody a my nemáme právo nerešpektovať jej vôľu, nech by to bolo zapríčinené čímkoľvek. Aj keby šlo iba o vrtoch, však̆že?

— Súhlasím s vami.

— Výborne… A teraz si pohovorme o stanici. Pre vás ako biológa bude zaujímavé oboznámiť sa s ňou. Iste už máte pripravenú prvú otázku.

Dimov zjavne nechcel pokračovať v rozhovore o Marine.

— Nuž čo, ak je Marina zakázaná téma…

— Ste veľmi kategorický, kolega.

— Nenalieham. Rád by som sa vás spýtal na Sandru. Nepochopil som, o čo tam šlo. Sandra odplávala so žralokmi a Jerichovský zatiaľ zmizol.

— Na tom nie je nič čudné. Jerichovský sa o Sandru veľmi bojí.

— Drezírujete tunajšie živočíchy?

– Čo tým konkrétne myslíte?

— Boli tam žraloky. Sandra odplávala na jednom z nich.

— Sadnite si, — vyzval Dimov Pavlyša a sadol si do kresla.

Aj Pavlyš si sadol. Prečo sa Marina naňho nahnevala? Čím si vyslúžil takú nemilosť?

— Začnime od začiatku, tak je to najlepšie, — povedal Dimov. — Zapáľte si. Nefajčím, ale neprekáža mi, keď sa fajčí v mojej

prítomnosti. Poznáte Gevorkjanove práce?

Pavlyš si v duchu predstavil portrét vo veľkej sieni. Huňaté obočie nad tmavými hlbokými očnými jamkami…

— Iba vo všeobecných črtách. Som ustavične na lodiach…

— Isteže. Ani ja nestačím sledovať, čo sa deje v príbuzných vedách. O bioformovaní ste počuli?

— Prirodzene, — rýchlo prisvedčil Pavlyš.

— Isteže, v najvšeobecnejších črtách, — povedal Dimov. — A nemusíte sa ospravedlňovať. Na čo sa špecializujete? Spytujem sa vás, lebo takmer s istotou viem, že sa zameriavate na istý odbor. Inakšie by ste boli iba povaľač, večný cestujúci, ktorý sem-tam ošetrí nejaký škrabanec a vie zapnúť diagnostické zariadenie.

— Vlani som bol na stáži u Singha, zdokonaľoval som sa v reanimácii, — povedal Pavlyš. — A tohoročnú dovolenku som strávil na Korune. Zaujímavo pracujú, má to veľkú budúcnosť.

— Singh je tuším v Bombaji?

— V Kalkate.

— No vidíte, svet nie je až taký veľký. Kedysi uňho pracovala Sandra.

— Iste až po mne.

— O Korune mám iba nejasnú predstavu. Nie preto, že by ma to nezaujímalo, ale nemám kedy. Takže mi nezazlievajte, keď vám o našej práci porozprávam trochu podrobnejšie, ako to budete pokladať za potrebné. Ak vám čo-to už bude známe, vydržte. Neznášam, keď mi skáču do reči.

Dimov sa rozpačité usmial, akoby prosil o prepáčenie, že má takú neznesiteľnú povahu.

— Keď sa budoval náš ústav, — začal, — akýsi vtipkár navrhol pomenovať našu vedu ichtyandria. A možno to ani nebol vtipkár. Veď kedysi existovala taká literárna postava — Ichtyander, človek-ryba, vybavený žiabrami. Čítali ste o tom?

– Čítal.

— Pravdaže, ichtyandria bola iba žart. Vedci potrebujú vedeckejšie slová, to je naša slabá stránka. Náš ústav dostal názov ústav bioformovania… Nové vedy zvyčajne vznikajú akoby na hrebeni vlny. Spočiatku sa hromadia fakty, skúsenosti, myšlienky, a keď ich množstvo prevýši prípustnú mieru, vzniká nová veda. Tají sa v príbuzných, ba i vzdialených vedách, jej myšlienky sa vznášajú vo vzduchu, novinári o nej píšu, no nemá ešte pomenovanie. Je údelom iba jednotlivých nadšencov a čudákov. Tak to bolo i s bioformovaním. Prvými bioformami boli vlkolaky. Rozprávkové vlkolaky, zrodené prvobytnou fantáziou, ktorá vo zvieratách videla svojich blízkych príbuzných. Človek sa ešte nevyčleňoval z prírody. Videl silu v tigrovi, prefíkanosť v líške, ľstivosť či múdrosť v hadovi. Vo svojej

obrazotvornosti obdarúval zvieratá ľudskými vlastnosťami. Vrcholom tohto druhu fantázie boli čarodejníci, bosoráci, zlé vlkolaky. Počúvate ma?

Pavlyš prikývol.

– Ľudia túžia lietať, a tak lietame v spánku. Ľudia túžia plávať ako ryby… Ľudstvo pobádané závisťou začalo preberať od zvierat ich dômyselné vlastnosti. Vyrobilo lietadlo, ktoré pripomína vtáka, vyrobilo ponorku, ponášajúcu sa na žraloka…

— Nazdávam sa, že závisť v týchto vynálezoch nehrala úlohu.

— Neprerušujte ma, Pavlyš, sľúbili ste mi to. Chcem vám len ukázať, že ľudstvo sa pustilo nesprávnou cestou. Našich predkov možno ospravedlniť tým, že nemali dosť vedomostí a možností, aby si zvolili správnu cestu. Človek napodobňoval jednotlivé druhy činnosti zvierat, napodobňoval ich tvar, ale seba sa v tejto súvislosti nikdy nedotkol. S rozvojom vedy sa človek stal až priveľmi racionálny. V porovnaní so svojimi prvobytnými predkami bol o krok pozadu. Rozumiete mi?

– Áno, — prisvedčil Pavlyš a pomyslel si: Ktovie či sú tieto prednášky určené len pre cudzincov alebo tieto útrapy musia prežívať i pracovníci stanice. Aj Marina? Aké má vlastne oči? Vraj už niekoľko rokov po smrti Márie Stuartovej si nikto nepamätal, akej farby mala oči.

— Ale takáto situácia nemohla trvať donekonečna!

Dimov vyzeral celkom premenený. Tá jeho vycivenosť je iste zapríčinená fanatizmom. Je to jemný, delikátny fanatik, pomyslel si Pavlyš.

— Medicína dosiahla isté úspechy, — pokračoval Dimov. — Začali sa transplantovať orgány, vytvárať umelé orgány. Čoraz väčšiu úlohu v našom živote hrala genetika, génie konštruovanie, cieľavedomé mutácie. Naučili sa človeka opravovať, reštaurovať, ba i dotvorovať…

Nie, to nie je fanatik, spresnil v duchu Pavlyš. Je to rodený pedagóg, ktorý sa zhodou okolností ocitol medzi ľuďmi, čo aj bez neho všetko vedia a napriek úcte k nemu ako k vedúcemu stanice odmietajú počúvať jeho prednášky. Marina v nebezpečnej chvíli jednoducho vykĺzne z miestnosti a ujde na svoj Vrchol. Budem sa musieť poprechádzať po stanici a zistiť, či existuje schodište alebo výťah vedúci hore. Čo keby som len tak náhodou vyšiel hore, náhodou zašiel za ňou do laboratória…? Počkať, a čo keď aj ona pracuje so zvieratami? Sandra pracuje so žralokmi a Marina… Marina s vtákmi!

Pavlyš sa tak pohrúžil do myšlienok, že prepásol niekoľko Dimovových viet.

… Gevorkjanovi osud určil úlohu zberateľa. Zhrnul všetky príklady, o ktorých som vám práve rozprával. Sformuloval úlohy,

zameranie, ciele bioformovania. Prirodzene, nebrali ho vážne. Jedna vec sú neveľké čiastočné zmeny ľudského tela, iné je prerobiť ho od základu. No zatiaľ čo vedci v minulom storočí museli dokazovať svoju pravdu celé desaťročia a génius, ktorý predstihol svoju dobu, získal uznanie až niekedy v osem desiatom roku svojho života, Gevorkjan mal k dispozícii oceánsku základňu Nairi, kde už pracovalo dvanásť potápačov vybavených žiabrami.

— Sandra je teda potápačka, — domyslel sa Pavlyš.

— Pravdaže, — prisvedčil Dimov, ktorého prekvapila Pavlyšova neinformovanosť. — Nezbadali ste, aký má zvláštny hlas?

— Zbadal, ale neprikladal som tomu význam.

— Sandra prišla k nám nedávno. Kedysi pracovala na Nairi. Ale zase ste ma prerušili! Hovoril som vám o Gevorkjanovi. Vznikol paradox. Potrebujeme ľudí-ryby. Potápačov vybavujeme žiabrami, v oceáne na nich čaká kopa práce. Novinári už ľahkomyseľne píšu o rasách morských ľudí, no my vedci vieme, že je privčas hovoriť o tom, pretože dvojitý dýchací systém veľmi komplikuje organizmus, sťažuje sa tým jeho vyvažovanie. Gevorkjan už od začiatku bol proti tomu, aby sa žiabre stali trvalou súčasťou organizmu potápačov. Chcel, aby ľudské telo bolo iba obalom, takým, aký rozum pokladá za najvhodnejší. Obalom, ktorý v prípade potreby možno zhodiť a vrátiť sa k normálnemu životu. Cítite už rozdiel medzi potápačmi a bioformami?

Pavlyš neodpovedal a Dimov ani nečakal na odpoveď.

— Bioform, — vysvetľoval, — je človek, ktorého telesná štruktúra je zmenená tak, aby mohol čo najlepšie vykonávať prácu v podmienkach, v akých normálny človek nemôže pracovať.

Pavlyš prvý raz počul o Gevorkjanovi asi pred pätnástimi rokmi, ešte za študentských čias. Potom sa polemiky a vášne upokojili. A možno Pavlyš venoval pozornosť iným veciam…

— Polemiky sa sústreďovali okolo problému číslo jeden, — pokračoval Dimov. — Načo meniť štruktúru ľudského tela, čo je drahé a nebezpečné, keď sa dá skonštruovať stroj, ktorý bude vykonávať všetky potrebné funkcie? Naši oponenti sa nás spytovali: Chcete vytvoriť Ikara? Ikara s ozajstnými krídlami? Nuž my ho predbehneme na našom flyeri — rýchlolete. Chcete vytvoriť človeka-kraba, ktorý by mohol zostúpiť do Tuscarory? My ta spustíme batyskaf. Lenže… — Tu Dimov urobil pauzu, no Pavlyš pokazil celý efekt, lebo vetu dokončil:

— Lenže vesmír nie je pokračovaním zemského oceánu.

Dimov si odkašlal a urazene sa odmlčal. Bol ako herec, ktorému akýsi bezočivec z hľadiska napovedal: „Byť alebo nebyť.“ A on si tú vetu pripravoval, nacvičoval niekoľko mesiacov.

— Prepáčte, zišli mi na um útržky diskusií z tých čias, — ospravedlňoval sa Pavlyš, keď si uvedomil, ako trestuhodne sa previnil

svojou replikou.

— Tým lepšie, — ovládol sa Dimov. — Slovom, ako ste povedali, vesmír nie je zemský oceán. A nie je pre vás ťažko sa dovtípiť, odkiaľ Gevorkjan dostal pomoc.

— Od Vesmírnej správy.

— Od Diaľkového prieskumu. Neviete si predstaviť, koľko prihlášok sme dostali, keď Gevorkjan uverejnil svoju hlavnú správu. Ponáhľali sa k nemu chirurgovia a biológovia z rozličných, často celkom nečakaných strán. Aj tak to boli ťažké roky. Všetci túžili po okamžitých výsledkoch, ale dobrovoľníkov sme zatiaľ nebrali. Vznikol však hlbokovodný pes. Presnejšie, krabopes. Nasledovali ešte tri roky pokusov, kým sme sa mohli úplne zaručiť, že budeme môcť bioformu-človeku vrátiť jeho predošlý výzor. A pred ôsmimi rokmi sa začali pokusy s ľuďmi.

— A kto bol prvý bioform?

— Boli dvaja — Seris a Sapejev. Boli to hlbokovodné bioformy. Pracovali v desaťkilometrovej hĺbke. Neboli by presvedčili skeptikov, keby im nebola poslúžila náhoda. Pamätáte sa, ako zachraňovali batyskaf vo Filipínskej preliačine? Nie?

— Kedy to bolo?

— Teda sa nepamätáte. Ale pre bioformiu to je celá epocha. Batyskaf stratil riadenie, uviazol v trhline a zasypala ho podvodná lavína. Spojenie sa prerušilo. Slovom, nastala tá situácia, keď sa každá technika dáva na ústup. Ale naši mládenci sa ta dostali. Kdesi mám odložené fotografie a novinové výstrižky z tých rokov. Ak vás to zaujíma, neskôr vám ich ukážem…

Všetko vozí so sebou, pomyslel si Pavlyš. A hovorí o tých udalostiach ako o dávnych dejinách, hoci odvtedy prešlo iba šesť-sedem rokov.

— V tom čase sa v ústave už pripravovalo niekoľko dobrovoľníkov.

Chápete, i pri dnešných možnostiach je proces bioformovania mimoriadne zložitý. Tak napríklad pracoval u nás Grunin. Dobrovoľník, navigátor diaľkovej floty. Mal pracovať na planéte, kde je desaťnásobne vyšší tlak v porovnaní s naším, radiácia stonásobne prevyšuje prípustnú normu a teplota na povrchu je plus tristo. Okrem toho tu vyčíňajú prachové víchrice a ustavičné sopečné výbuchy. Isteže, na takú planétu možno poslať robota, ktorý si poradí s podobnými podmienkami, alebo terénne vozidlo, také zložité, že človek v ňom bude ako mucha v kybernetickom mozgu. A predsa možnosti robota i človeka v terénnom vozidle budú obmedzené. Grunin plánoval, že sa na tú planétu dostane sám. Vlastnými rukami všetko ohmatá, na vlastné oči uvidí. Je bádateľ, vedec. Slovom, zisťujeme, akým podmienkam musí zodpovedať nové Gruninovo telo,

aké zaťaženie musí vydržať. Vypočítavame program takého tela, hľadáme analógie v biologických modeloch, vyratúvame extrémne tolerancie. A na základe týchto výpočtov začíname konštruovať Grunina. Všetko sme urobili… Dimov sa odmlčal.

— Grunin zahynul? — spýtal sa Pavlyš.

— Všetko sa nedá predvídať. A vôbec z toho nemožno obviňovať Ge-vorkjana. Keď tvoríme bioform na základe konkrétneho človeka, musíme pamätať, že v novom tele ostáva mozog tohto človeka. Každý bioform je človek, nič menej, ale ani nič viac… Potom nasledoval Drač, lenže aj on zahynul.

Pavlyš si vybavil portrét Drača v sieni stanice. Na Grunina si nevedel spomenúť, ale Drača si jasne predstavil, iste preto, lebo vyzeral taký mladý a dôverčivý.

— Vrátil sa, — pokračoval Dimov. — Čakala ho retransformácia, návrat do ľudského zovňajška. Vyzeralo to, že sa všetko skončí úspešne. Ale na Kamčatke sa ako naprotiveň začínal výbuch sopky a bolo treba vyhodiť do vzduchu zátku v kráteri, teda spustiť sa dnu, vniknúť do ústia a vyhodiť zátarás, rozumiete? Poprosili náš ústav o pomoc. Gevorkjan kategoricky odmietol. No Drač si náhodou vypočul rozhovor. Šiel, urobil, čo bolo treba, ale nestačil sa už vrátiť.

— Nechcel by som byť bioformom, — povedal Pavlyš. — Podľa mňa je to nehumánne.

— Prečo?

-Ťažko povedať. Je v tom čosi nesprávne. Napríklad taký človek-korytnačka…

— A kde sa končí vaša tolerancia, kolega? Čo myslíte, vychádzať v skafandri do vesmíru je humánne?

— To je odev, ktorý sa dá vyzliecť.

— Principiálne sa korytnačia koža neodlišuje od skafandra. Len korytnačí pancier treba dlhšie dávať dolu. Dnes vás rozčuľujú bioformy, zajtra vystúpite proti transplantáciám srdca alebo pečene, pozajtra budete žiadať zakázal potraty a plombovanie zubov? To všetko je predsa zásah do vecí vysokej predvídavosti.

Vo dverách sa zjavil Jerichovský a Pavlyšovi to prišlo celkom vhod.

Dimov ho nepresvedčil, nevedel však nájsť protiargumenty a nechcel vyzerať ako spiatočník.

— Tak tu ste sa zašili! — zvolal Jerichovský. — Hľadám Pavlyša. Chystáme sa ísť člnom k Šikmému vrchu. Sandra a Stasik nám ukážu Belasú jaskyňu. Už odplávali, zajtra ráno tam budú. Pustíte s nami Pavlyša?

— Ja mu predsa nerozkazujem. Nech sa zoznámi so Stasom Ferém. Práve sme besedovali o bioformii. Takmer mierumilovne.

— Viem si predstaviť, koľko ste mu toho nahovorili, — povedal

Jerichovský. — Pavlyš Stasa už pozná.

— Naozaj? — začudoval sa Pavlyš.

— Videli ste ho dolu, keď sme boli so Sandrou v akváriu.

— Nie, Stasa Ferého som tam nevidel…

— Sandra s ním odplávala, — povedal Jerichovský. — S ním a s Poznan-ským.

— Myslíte tie žraloky…? — spýtal sa Pavlyš.

– Áno, podobajú sa žralokom.

— Tak to sú bioformy?

— Feré už pracoval niekoľko mesiacov v sienskych močiaroch. Zhotovili ho špeciálne na prácu v tamojších barinách, je to odporné prostredie, — vysvetlil Dimov.

— Stas mi vravel, — povedal Jerichovský, — že tu sa cíti ako na rekreácii. Nijaké nebezpečenstvo, nijakí konkurenti. V tomto oceáne je najmocnejší a najrýchlejší.

— Ale to je predsa úplná prestavba celého organizmu! — zvolal Pavlyš.

— Na svete teraz existujú dvaja Feréovia. Jeden tu, v oceáne a druhý na Zemi, bunka po bunke, molekula po molekule zakódovaný v pamäti Ústredia.

— No dobre, — Dimov vstal z kresla, — dosť bolo rečí. Lebo sa sem poschádza celá stanica. Každá zámienka je nám dobrá, aby sme sa odpútali od práce! Dúfam, že teraz aspoň v najvšeobecnejších črtách máte predstavu o tom, čím sa zaoberáme. A keď pominie prvá reakcia, azda pochopíte aj viac…

Čln odrazil od múrika podzemnej jaskyne, mihli sa lúče lámp, odzrkadlili sa vo vypuklých oblôčikoch. Čln hneď zamieril do hĺbky a za oblôčikmi zavládla tma. Van sedel pri kormidle, na tvári mu zlovestne pohrával odblesk prístrojov. Čln podplával popod skalu zakrývajúcu vchod do jaskyne, chvíľu sa plavil v hĺbke, potom začal stúpať a voda za okienkami nadobudla belasú, neskôr fľaškovozelenkastú farbu.

Čln sa vynoril na hladinu, voda z neho stiekla a vyrútil sa dopredu, zrezávajúc hrebene vín. Do dna hlasito, prenikavo udierali vlny, akoby doň kladivom mlátil zručný kováč.

Mladý, tučný zoológ Pflug prepočítaval plechovky v prenosnom kufri.

— Neviete si predstaviť, — povedal Pavlyšovi, — koľko je tam živočíchov. Keby mi Dimov dovolil, usadil by som sa pri Šikmom vrchu.

— A živil by si sa mäkkýšmi, — doberal si ho Jerichovský.

– Život na tom ostrove je nebezpečný, — prehovoril Van. — Je to seizmická oblasť. Hotový raj pre geológov, lebo tam vzniká kontinent.

— Aj pre mňa je to raj, — povedal Pflug. — Ocitli sme sa tu v skvelom čase, keď vznikajú veľké plochy pevniny a svet zvierat sa tu len začína udomácňovať.

Vpravo sa nad obzorom vynoril čierny stĺp.

— Podvodná sopka, — vysvetlil Van. — Aj tam bude ostrov.

— Prečo vlastne vybrali práve túto planétu? — spýtal sa Pavlyš.

— Je lepšia ako mnohé iné, — povedal Jerichovský. — Podmienky tu nie sú extrémne, ale nie je ľahké skúmať ju. Atmosféra je riedka, teploty sú nízke, povrch je zväčša pokrytý prvobytným oceánom. Všetko je tu ešte mladé, neustálené. Vo všeobecnosti je to vhodný priestor, kde skúšame nové metódy, hľadáme nové formy, podľa možnosti univerzálne. Tu trénujú bioformy, ktoré majú pracovať v sťažených podmienkach. Keď tu budete dlhšie, pochopíte, prečo sme takí spokojní, že nám dali k dispozícii túto mláku…

„Mláka“ im hnala v ústrety nízke zelené vlny a jej nekonečnosť pôsobila skľučujúco. Môžeš plávať koľko chceš, nevidíš tu nič okrem ostrovčekov a brál trčiacich z vody, nie sú tu pevniny, ba ani veľké ostrovy. To všetko dodávalo oceánu zavŕšenosť. Na Zemi sú oceány. Tu je Oceán.

Slnko sa skláňalo k obzoru, ktorý na západe bol pokojný, zjemnený vrstvami páperových oblakov, čo ako mušelín zahaľovali slnko. Len ďaleko naboku, celkom nízko nad obzorom sa kopili čierne mračná. Iste tam bolo peklo, lebo tam vyčíňali sopky.

Ostrov Šikmý vrch sa vynoril po troch hodinách. Od stanice sem bolo asi päťsto kilometrov. Bola to šikmá hora, ktorá akoby dlho a namáhavo vyliezala z oceánu. Napokon sa jej podarilo zdvihnúť nad vodu jedno plece, druhé ostalo pod hladinou. Preto hlava, vrchol hory, bola nachýlená nabok, ňou sa začínal polkilometrový zráz do hĺbky. Druhý okraj ostrova sa mierne zvažoval a bol lemovaný širokou plážou posiatou balvanmi i menšími skalami.

Van pridal rýchlosť, a čln sa vzniesol nad hladinu, preskočil ponad široký pás pobrežných vín víriacich okolo útesov a čľupol na plytčinu.

Tam, kde sa končila pláž, stála neveľká striebristá kupola.

— To je naša chalúpka, — povedal Jerichovský.

Natiahli si masky. Dul silný vietor, šľahal drobné pichľavé snehové vločky. Voda pri brehu bola pokrytá tenkou ľadovou kôrou.

— Ráno bude ľad hrubý ako ruka, — povedal Van. — Pravda, slanosť je tu nízka.

— Tak, a teraz sa navečeriame a ide sa spať! — vyhlásil Pflug. Prvý zoskočil na piesok z ostrého nosa člnu, vyčnievajúceho ďaleko nad breh, vystrel ruky a Van mu podal debničku s plechovkami. Všetci okrem Pavlyša si spustili vizíry na kuklách; studený vietor mal silu a sviežosť mladého sveta, poriadne štípal tvár.

— Nie ste navyknutý, omrznú vám líca, — vystríhal Jerichovský. Jeho hlas znel v kuklofóne zastrene, akoby zďaleka.

Van otvoril dvere útulne. Znútra kupolu podopierali masívne železné rebrá. Domec bol pripravený na každé prekvapenie.

— V najhoršom prípade, — povedal Van, — ho zhodí z brehu a šmarí na more. A tam ho nájdeme.

Jerichovský zapol kúrenie, pustil vzduch, a v domci hneď bolo teplo.

Útulňa bola priehradkou rozdelená na dve časti. V prednej, spoločnej, stáli pracovné stoly, stroje, kontrolné prístroje. Za priehradkou bol sklad a spálňa.

— Hneď si pripravíme večeru, — povedal Pflug, — Musím sa priznať, zbožňujem konzervy. Celý život by som žil na suchej strave, ale žena mi to nedovolí.

— Kto jedol mojou lyžičkou, kto spal v mojej postieľke? — prísne sa spýtal Jerichovský, pristupujúc k stolu. — Kto tu bol na návšteve?

— Načo sa spytuješ, keď to vieš, — povedal Van.

— Prosil som, aby sa nikto nedotýkal mojej mašinky!

Jerichovský ukázal do kúta na prenosný diagnostický prístroj, z ktorého sa vinul pás. I na dlážke sa váľala celá kopa pásov.

— Och, títo milovníci samoliečby! — vzdychol Jerichovský.

— Môžem sa prejsť po okolí? — spýtal sa Pavlyš. — Viem všetko: nesmiem sa vzďaľovať od domu, nesmiem sa kúpať v mori ani bojovať s drakmi. Pozriem, ako zapadá slnko, a hneď sa vrátim.

— Choďte, — povedal Van. — Ale nepúšťajte sa do samostatných výskumov, aj keď doteraz sme tu draky nevideli.

Pavlyš vykročil do chodbičky.

Slnko sa klonilo k úbočiu vrchu, zakrývajúceho polovicu oblohy. Sneh padal hustejšie a Pavlyš si musel spustiť vizír. Vločky prudko plieskali na kuklu, svet vyzeral ako v hmle. Pavlyš mal pocit, že sa prediera cez mračno bielych mušiek. Obrátil sa plecom proti vetru a schádzal k vode. Lagúna, chránená pásom útesov, bola pokojná, vlny sa pomaly plazili na breh, zaštrkotali úlomky ladu a vlny sa lenivo vracali nazad, zanechávajúc chaluhy, drobné mušle a chuchvalce peny. Za štrkovou plážou sa vypínali čierne špicaté skaly, aj kamenistá sutina vyzerala čierna, lebo slnko svietilo rovno do očí. Vyššie po úbočí stúpali z čierňavy svetlé pásiky pary, parazitná bahenná sopka pravidelne dunela a vypľúvala hrče blata, z ktorého sa dymilo. Blato stekalo na breh v potôčikoch vlniacich sa ako tabakový dym a tuhlo pri vode. Ak sú na tomto ostrove nejaké živé tvory, musia byť zakuté do panciera a prispôsobené na to, aby sa mohli živiť minerálnymi soľami z horúcich prameňov. Alebo schádzajú k vode a zbierajú na brehu skromné odpadky mora.

Pavlyš vykročil po brehu. Vietor sa mu zapieral do chrbta,

potískal ho. Kupola domca sa rýchlo zmenšovala, už ju takmer nerozoznal medzi skalami a útesmi. Pavlyš šiel takou rýchlosťou, akou slnko klesalo k úbočiu vrchu. Chcel dôjsť až na kosu a pozorovať, ako slnko zapadne za obzor.

Vrch čnel vzadu ako veľké ospanlivé zviera. Oblaky zmizli, ani čo by sa ponáhľali za slnkom ta, kde je teplo a svetlo. Ľad pri brehu už nepovoľoval pod slabnúcim nárazom vín, netrieštil sa a nehromadil do dlhého pásu úlomkov, ale ako olej pokryl lagúnu. V matnom povrchu iba kde-tu presvitala cez otvory voda sfarbená ako obloha na západe. Pavlyš usúdil, že je čas vrátiť sa.

Z vrchu sa odtrhol kameň a nadskakujúc preletel vedľa. Dopadol do mora, zdvihol stĺp vody a ľadové úlomky. Pavlyš pozrel na úbočie, či sa odtiaľ nerúti lavína. Kameň sa uvoľnil, lebo zhora pomaly schádzal domáci pán. Zrejme sa rozhodol pochutnať si na mušličkách na brehu. Vyzeral dosť hrozivo, ale Pavlyša si nevšímal. Schádzal po tienistom úbočí, preto si ho Pavlyš nemohol poriadne obzrieť. Z diaľky pripomínal asi meter vysokú korytnačku. Nohy jej nebolo vidieť.

Vtom si Pavlyš uvedomil, že korytnačka nejde k brehu, ale k útulni, a tým mu odrezala spiatočnú cestu. Nerozhodne zastal. Možno to bola iba náhoda a korytnačka ho nevidela alebo sa tvárila, že ho nevidí.

Korytnačka došla k dvojmetrovému briežku, spod panciera ako hady rýchlo vyklzli lesklé hmatadlá, chytili sa vyčnievajúcich skál a korytnačka ľahko vyskočila, zahojdala sa na hmatadlách a mäkko sa spustila na plošinu pri kráteri. Pavlyš videl, že má viacero hrubých, pevných a pružných nôh.

Vysvitlo, že je prešibaná, že vôbec nie je nemotorná a pomalá, len sa tak tvári. Pavlyš opatrne, aby na seba neupozornil, vykročil popri vode. Dúfal, že mu korytnačka nestihne prehradiť cestu. Ale ona akoby uhádla, čo má v úmysle, náhlila sa dolu úbočím a pomáhala si pritom hmatadlami. Pavlyša zachvátila akási iracionálna hrôza pred prvobytnou krutou silou vyžarujúcou z netvora a pustil sa do behu. Nohy sa mu šmýkali po štrku, sneh šľahal do vizíra.

Utekal popri vode, pod nohami mu chrupšťal ľad. Zdalo sa mu, že v tmavom okienku útulne sa mihla tvár… Ak ho zbadali, ešte mu stačia otvoriť dvere.

Vchod bol otvorený. Pavlyš ho pribuchol za sebou a oprel sa oň chrbtom, kým popadne dych. Už stačilo len stisnúť tlačidlo, vpustiť do chodbičky vzduch, potom otvoriť vnútorné dvere a všetko porozprávať ostatným. V duchu už počul Vanov nevýrazný hlas: „Upozorňoval som, že musíte byť opatrný.“

Pavlyš ešte nestačil vystrieť ruku k tlačidlu dúchadla, keď vtom pocítil, že dvere za jeho chrbtom sa pomaly otvárajú.

Najrozumnejšie v tej chvíli by bolo znova zavrieť dvere. Potiahnuť

za páku a zavrieť. Ale Pavlyš stratil hlavu, keď uvidel, že okraj dverí drží čierne ligotavé hmatadlo. Skočil dopredu, chcel otvoriť vnútorné dvere a skryť sa v útulni. Vedel, že vnútorné dvere sa neotvoria, kým sa chodbička nenaplní vzduchom, no spoliehal sa na to, že dnu už vedia, čo sa robí, a vypnú automatiku.

Vnútorné dvere nepovolili. V chodbičke sa zošerilo — korytnačka zaclonila celé vonkajšie dvere. Pavlyš sa obrátil, chrbtom sa pritisol k vnútorným dverám a zdvihol dlane pred seba, hoci si uvedomoval, že korytnačie hmatadlá sú oveľa silnejšie ako jeho ruky. Rozhodovali sekundy. Pochopili už konečne tí vnútri, čo sa tu robí?

V chodbičke sa rozsvietilo svetlo. Pavlyš videl, ako korytnačka chytila hmatadlom páku vonkajších dverí a zatvára ich. Druhé hmatadlo ležalo na vypínači. Teda svetlo zapálila korytnačka.

– Ženiem sa za vami už od gejzíra, — prehovorila korytnačka. — Nevideli ste ma? Alebo ste sa ma nebodaj zľakli?

Ozvalo sa šušťanie — to sa chodbička zapĺňala vzduchom. Hlas korytnačky vychádzal spod pologule na jej pancieri.

— Vonku nemôžem kričať, — vysvetľovala korytnačka, — môj hovoriaci prístroj má slabú kapacitu. Vy ste tu nový?

Vnútorné dvere sa odsunuli. Pavlyš neudržal rovnováhu, no korytnačka ho zachytila hmatadlom.

— Ale ste utekali! — povedal Van škodoradostne. — Upaľovali ste ako víchor. Miestne formy života naháňajú strach odvážnej diaľkovej flote.

— On neutekal, ale plánovite ustupoval, — opravil ho Pflug. Mal opásanú zásteru. Nad panvicami stúpala chutná para. Na stole boli rozložené taniere. — Navečeriaš sa s nami, Nils?

Bioform korytnačka odpovedal dutým mechanickým hlasom:

— Nerob si zo mňa posmech, Hans. Alebo sa hádam nevieš domyslieť, ako sa mi niekedy chce napchať si brucho? Či aspoň si sadnúť k stolu ako človek. Je to čudné, organizmus to nepotrebuje, ale mozog si pamätá všetko, ešte aj chuť čerešní či brezovej šťavy.

— Vari v Nórsku sú brezy? — čudoval sa Jerichovský.

— V Nórsku je kadečo, aj brezy, — odpovedal bioform. Vystrel k Pavlyšovi dlhé hmatadlo, dotkol sa mu ruky a povedal: — Berte to tak, že sme sa zoznámili. Som Nils Christiansen. Naozaj som vás nechcel nastrašiť.

— Trasú sa mi kolená, — priznal sa Pavlyš.

— Aj mne by sa triasli. Ja som na vine, mal som vás upozorniť na Nilsa, — povedal Jerichovský. — Keď tu človek žije celé mesiace, navykne si na bioformy i vôbec na všetko, čo nás obklopuje, a pokladá to za bežné… Tým skôr, že som na teba nasrdený, Nils. Prečo si preháňal môj diagnost? Bojíš sa o zdravie? Čo by sa stalo, keby si ma bol zavolal? Hneď by som sem priletel. Mimochodom, aj Dimov je s

tebou nespokojný. Už tri dni si nenadviazal spojenie.

— Bol som v kráteri sopky, — vysvetľoval Nils, — iba pred hodinou som sa vrátil. Používal som diagnost preto, lebo som sa musel skúmať pri vysokých teplotách. Neskôr ti všetko porozprávam. Teraz mi povedzte vy, čo je nové. Prišla pošta zo Zeme?

— Mám tu list pre teba, — povedal Pflug. — Len čo sa najem, dám ti ho.

— Dobre. Zatiaľ použijem vysielačku, — povedal bioform a rýchlo prešiel k vysielacej stanici v kúte. — Musím sa pozhovárať s Dimovom a seizmológmi. Ktorý seizmológ je teraz na stanici?

— Sú tam všetci, — povedal Van. — A čo? Bude zemetrasenie?

— Katastrofálne. Celý tento ostrov môže vyletieť do vzduchu. Nie, nie dnes, napätie v kôre je ešte znesiteľné. Musím si skontrolovať nejaké čísla u seizmológov.

Nils zapol vysielačku. Zavolal Dimova, potom seizmológov. Sypal čísla a vzorce, akoby ich mal uložené v mozgu do vrstiev a pedantne previazané špagátom.

Pavlyš si uvedomil, ako rýchlo ho prešiel strach. Už aj on si v duchu povedal: „Nils zapol vysielačku.“ No ešte pred štvrťhodinou pred ním utekal zo všetkých síl, akoby ho Nils chcel zjesť.

— Drač sa naňho ponášal. Aj Grunin. Pamätáte sa, Dimov vám to rozprával, — ticho pripomenul Jerichovský.

— Na úsvite príde flyer so seizmológom, — povedal Nils, keď vypol vysielaciu stanicu. — Dimov požiadal, aby sme upozornili potápačov.

— Vieš zistiť, kde sa nachádzajú? — spýtal sa Van Jerichovského.

— Nie, Sandra nikdy neberie so sebou vysielačku. Predstavte si, zavadzia jej. — Jerichovský bol znepokojený.

— Vy kde bývate, Nils? — spýtal sa Pavlyš bioforma.

— Nemusím nikde bývať, — odpovedal. — Nespím, takmer nejem. Chodím, pracujem. Keď mi je otupno, prídem sem. Zajtra pravdepodobne zájdem s vami na stanicu.

Rýchlo sa navečerali a uvelebili sa na rohožiach v zadnej časti útulne. Aj Nils tu ostal, čítal v prednej časti domca. Keď Pavlyš šiel spať, pozrel naňho. Metrová pologuľa, doškriabaná, vyžratá páľavou a kyselinami, doráňaná skalami, sa uchýlila k stene, hmatadlami oprela o ňu otvorenú knihu a podchvíľou obrátila stránku ďalším hmatadlom, ktoré vyletúvalo spod panciera ako blesk a vzápätí v ňom mizlo.

V spálni panovalo prítmie. Pflug odfukoval, Jerichovský spal ticho, ruky mal zložené na bruchu. Van sa nadvihol, uvoľnil miesto Pavlyšovi.

— Je najvyšší čas spať, — ozval sa Nils spoza priehradky.

– Čo je, začal si sa starať o náš denný režim? — spýtal sa Van.

— Nie, — povedal Nils, — iba mi dobre padne, že môžem s niekým stratiť slovo. A nemusím hovoriť vzorce ani výsledky pozorovania, ale čosi všedné, napríklad: Maša, podaj mi kompót. Alebo: Van, spi, zajtra musíš zavčasu vstávať.

Pavlyš sa chvíľu odhodlával, kým sa Vana spýtal:

— A Marina Kimová je ďaleko odtiaľto?

Van neodpovedal. Asi už zaspal.

Pavlyš sa zobudil na podzemný náraz. Ostatní už vstali. Pflug hrkotal plechovkami, chystal sa na lov.

— Pavlyš, nespíš? — spýtal sa Jerichovský.

— Už idem.

Spoza priehradky sa šírila vôňa kávy.

— Umy sa v umývadle, — povedal Jerichovský.

Voda v umývadle bola studená. Umývadlo stálo pri okne obrátenom na more. Breh sa za noc zmenil. Bol pokrytý snehom, záliv zamrzol až po útesy, do ktorých včera narážali vlny. Po snehu pokrývajúcom ľadový pancier zálivu sa ako tmavé nitky ťahali pukliny. Po brehu šiel Nils, v nedotknutom snehu nechával čudnú stopu, akoby tadiaľ prešiel voz.

Pavlyš sa naraňajkoval, obliekol a vyšiel von. Spoza mračien sa vynorilo slnko a sneh sa začal topiť. Nad čiernym, bahnom pokrytým úbočím stúpala jemná para. Pod podošvami vrždľal sneh.

Pflug čupel a nožom čosi vyšparchával zo zeme.

— Dnes nás čakajú aspoň tri dôležité objavy, — povedal Pavlyšovi. Jeho hlas v kuklofóne znel nadšene.

— Prečo iba tri? — spýtal sa Pavlyš.

— Som tu ôsmy raz a zakaždým nájdem tri čeľade, ktoré veda ešte nepozná. Nie je to skvelé?

Na oblohe sa ako čierny bod zjavil flyer. Slnko pripekalo a Pavlyš znížil teplotu vyhrievacej vložky. Biely oblak sa pomaly šinul po oblohe. Flyer ho podplával a klesal k útulni.

Priletel Dimov so seizmológom Gogijom.

— Kde je Nils? — spýtal sa Pavlyša, len čo sa zvítali.

— Iste šiel do kráteru.

— Zlé správy, — povedal Gogija. Bol mladý, chudý a ustavične sa červenal. — Nils mal pravdu. Napätie v kôre rastie rýchlejšie, ako sme čakali. Epicentrum je asi sto kilometrov odtiaľto. Stanicu to nezasiahne.

Gogija ukázal k slnku. Oceán bol pokojný, ľad na zálive pukal, nad otvormi sa dvíhala para.

— Skúsim sa spojiť s Nilsom, — povedal Gogija a šiel do útulne.

Dimov s Pavlyšom vykročili za ním.

— Kto mohol tušiť, — povedal Jerichovský, keď uvidel Dimova, — že uskutočníte zemetrasenie práve dnes?

Držal v ruke šálku kávy, z ktorej stúpala para ako z gejzíra.

— Podajte mi, prosím, šálku, — požiadal Dimov. — Uvarili ste kávu aj pre hostí, však̆že?

Dimov vypil kávu na dúšok, popálil si ústa a na niekoľko sekúnd mu vyrazilo dych. Keď sa nadýchol, povedal:

— Mohol som teraz umrieť, a všetkým by sa uľavilo.

— To by sme vám nedovolili, — namietol Pavlyš. — Som predsa reanimátor. V krajnom prípade by sme vás zmrazili, kým by ste sa nedostali na Zem.

Gogija sa vybral na vrch s tým, že sa o hodinu vráti. Dimov sa spojil so stanicou a vydal bežné príkazy na deň. Nestačil to urobiť, pretože odleteli veľmi zavčasu. Jerichovský znova sústredil pozornosť na pásy diagnostického prístroja. Van rozoberal akýsi aparát. Ľudia v útulni sa venovali bežnej práci, no s každou minútou rástlo pod kupolou napätie; nikto to nedal najavo, ale Pavlyš cítil stiesnené ovzdušie. Potápači mali priplávať už pred hodinou, a ešte vždy tu neboli…

Druhý podzemný náraz nastal asi o hodinu po Dimovovom prílete. Van, ktorý mal službu pri vysielacej stanici, oznámil:

— Nils odkazuje, že sa zvýšilo uvoľňovanie plynov. Eskalácia je vyššia ako bol prepočet.

— Nemali by sme útulňu evakuovať? — navrhol Jerichovský. — Ostal by som tu iba ja s Nilsom.

— Nezmysel! — povedal Dimov. — Van, spýtaj sa seizmológov, aké perspektívy z toho plynú pre ostrov.

Zem pod nohami sa rýchlo zachvievala, ako keby sa ktosi dobíjal zo zavretej pivnice.

— Ak tu nastane výbuch, prúd lávy by mal smerovať inde. Pravdaže, nič sa nedá zaručiť.

Vrátil sa Gogija a priniesol pásy, ktoré vybral z registrátorov.

— Na zbláznenie! — zvolal, neskrývajúc nadšenie. — Sme svedkami naozaj jedinečnej kataklizmy. Aký pokles geologických vrstiev! Neviete si predstaviť, čo sa robí v oceáne!

Dimov sa nesúhlasne zamračil a obrátil sa k Pavlyšovi:

— Prepáčte, viem, mali by sme vám umožniť návrat na stanicu. Tu to môže byť nebezpečné. Ale máme obmedzené dopravné prostriedky.

Pavlyš sa ani nestihol uraziť, lebo Dimov už pokračoval takým istým všedným hlasom:

— Van, už aj zavolajte Vrchol, nech priletia sem.

— Načo? — nechápavo sa spýtal Van.

— Ideme hľadať potápačov. Tu nie sú veľké hĺbky.

— Neznášam nečinnosť, — ozval sa Jerichovský. — Pôjdem im s člnom oproti.

– Čln povedie Van, — rozhodol Dimov. — Jerichovský pôjde s ním a vy, Pavlyš, ostaňte pri vysielačke, a ak to bude potrebné, poletíte na flyeri.

Pavlyš pristúpil k vysielacej stanici a zastal Vanovi za chrbtom. Van vstal.

— Všetky signály sú tu, — povedal. — Vysielačka je typizovaná. Poznáte ju?

— Učili sme sa to.

Van stíšeným hlasom povedal Pavlyšovi:

— Nepolemizujte s Dimovom. Je teraz vynervovaný, má na krku kataklizmu, Jerichovského sa zmocnila hystéria, potápači hľadajú perly v Belasej jaskyni a vôbec netušia, čo ich čaká ani kedy sa sem dostanú.

— Ste si istý, že je to falošný poplach?

— Iné varianty by boli priveľmi nebezpečné, — lakonicky odpovedal Van. Vzal si kombinézu a masku.

Za oknom sa mihlo čosi biele, akoby ktosi mával plachtou. — Kto má šťastie, má šťastie! — povedal Van a pozrel von oknom. — Veď to je Alan.

— Kde? — spýtal sa Dimov.

— Priletel sám. Tak a teraz dokážte, že neexistuje telepatia.

Pavlyš mal okno rovno pred sebou. Videl, ako po čiernom brehu, mokrom od roztopeného snehu, pomaly šiel velikánsky biely vták. Pripomínal mu toho, čo videl v deň príletu.

Jerichovský už bol oblečený, otváral dvere. Aj Dimov si založil masku.

— Pavlyš, vy ostaňte tu! Nevzďaľujte sa od vysielačky. Keby bolo dačo súrne, zavolajte ma. Idem sa pozhovárať s Alanom.

Zo stanice oznámili, že flyer už odletel hľadať potápačov, a spytovali sa, čo je nové v útulni. Pavlyš odpovedal, že zatiaľ nič.

Vonku sa Dimov zhováral s vtákom. Vták mu siahal sotva po pás, ale krídla, hoci ich mal zložené, sa ťahali aspoň tri metre a koncami sa opierali o široký chvost. Hlavu mal vták malú s krátkym zobákom, oči belasé a nehybné.

Ďalší náraz, až nádoby zacvendžali…

Na vysielačku sa napojil Nils.

— Počuj, Van, — spýtal sa svojím tichým mechanickým hlasom, — kde sa nachádza Belasá jaskyňa?

— Van odišiel na člne, zrejme do Belasej jaskyne. Ja neviem, kde je tá jaskyňa.

— Ach, to si ty, Pavlyš? Poznač si presné parametre epicentra.

Dimov sa babušil do bundy, bolo mu veľmi zima. Vták kolísavo, nemotorne vybehol na dlhú dosku vyčnievajúcu nad záliv, roztvoril krídla a v tej chvíli sa premenil na šesťmetrovú lodnú plachtu. Ani nestihol dobehnúť na koniec dosky, už ho protivietor zdvihol do povetria. Prudko zamával krídlami, aby nestratil rovnováhu, a začal stúpať do výšky.

Dimov sa motal v chodbičke, napokon otvoril dvere a do miestnosti sa vovalil kúdol pary.

— Už som myslel, že umriem od zimy, — povedal a usiloval sa potlačiť triašku. — Ten Alan je veľmi bystrý.

— A to už prečo? — spýtal sa Pavlyš.

— Vraj sa mu nepáčia vlny v tom úseku. Má vlastnú, grafickú teóriu. Ráz a miesto blížiaceho sa zemetrasenia vypočítava podľa obrysov vĺn. Jemu je dobre, zhora všetko vidí. Strašne sa preto vadí so seizmológmi. Myslí si, že jeho teória je univerzálny liek na všetky problémy, lenže seizmológovia tvrdia, že je to ako veštiť z karát. A pravdepodobne majú pravdu, sú predsa odborníci… Volal ma niekto?

— Nils. Mám vám oznámiť údaje pre prognózu.

— Sem s nimi… Ale ten Alan je fakt báječný! Priletel rovno sem. Priznám sa, Pavlyš, väčšmi verím vtákom ako nášmu člnu. Keby Alan nebol priletel, musel by som vás poslať s flyerom.

Ozvala sa vysielacia stanica:

— Tu Vrchol. Vrchol volá útulňu. Kto je na príjme?

— Tu útulňa, — odpovedal Pavlyš.

Dimov pristúpil bližšie.

— Tu je Saint Venan. Odlietame.

— V poriadku, — povedal Dimov. — A nezabudnite si vziať vysielačku.

Dimov sa obrátil k Pavlyšovi a vysvetlil:

— Naše vysielačky sa hodia geológom a iným pracovníkom na pevnine. Pripevnia si ich na prsia a hotovo. Lenže pre bioformy sú nepohodlné. Pri každej vhodnej príležitosti sa ich usilujú zbaviť. A fakt, načo je lietajúcemu bioformu tridsať dekagramov záťaže navyše? Preň je každý dekagram navyše zbytočný.

Vrátil sa Pflug. Dlho sa tmolil v chodbičke, fučal, hrkotal plechovkami. Napokon sa horko-ťažko vtrepal cez dvere.

— Fantastický deň! — nadchýnal sa a rozkladal po stole svoj inventár. — Tri normy, prinajmenšom tri normy! Najvzácnejšie exempláre samy vyliezajú na breh…

Všimol si, že Pavlyš sedí pri vysielacej stanici, a povedal:

— Videl som odchádzať čln, ale nestačil som sa na nič spýtať. Potápači ešte nepriplávali?

— Na každý prípad pripravte ošetrovňu, — kázal Dimov.

— Azda to lepšie urobím ja, — ponúkol sa Pavlyš. — A vy, Pflug,

zatiaľ prevezmite službu pri vysielačke.

— Po prvé, Pflug je nanič radista, — namietol Dimov. — A po druhé, vy, Pavlyš, ste pravdepodobne nanič veterinár. Zabúdate, že naši priatelia a kolegovia biologicky nepatria k antropoidom.

— Presne tak, — povedal Pflug, — aj keď to je smutné. Som však istý, že sa neprihodí nič zlé.

Otvoril debnu v kúte pri priehradke a hrabal sa v ligotavých nástrojoch a liekoch, no zavše pritom pozrel na plechovky so svojou korisťou.

Ohlásil sa flyer. Prešli už päťdesiat kilometrov, no v oceáne zatiaľ nič nezbadali.

Pavlyš cez oblok uvidel, ako dolu úbočím uteká Gogija a za ním Nils, ovešaný kontrolnými prístrojmi.

— Spýtajte sa, čo je nové na člne, — prikázal Dimov.

Pavlyš zavolal čln.

— Ustavične vysielame signály, — oznámil Van. — Ale zatiaľ sme nedostali odpoveď. A ako to vyzerá u vás?

— Všetko v poriadku.

– Útulňa! — zaznel v tej chvíli monotónny vysoký hlas jedného z vtákov. Pavlyš sa ešte nenaučil rozoznávať bioformy podľa hlasu. Zrejme všetky mali rovnako posadený hlas. — Útulňa. Vidím Sandru.

— Kde? — spýtal sa Pavlyš.

— Tridsať míľ juho-juhozápadne od Šikmého vrchu. Počujete ma?

— A ona? Čo je s ňou? — zavolal Jerichovský.

— Leží na hladine, ale nevidí ma.

— Oznámte váš kvadrát, — požiadal Dimov.

— 13-778, severozápadne od ostrova, — povedal Van.

Dimov zapol obrazovku s mapou.

— Sedemdesiatpäť míľ, — povedal. — Aj keď pôjdete rovno do kvadrátu,

potrebujete pol hodiny.

— Do počutia! — Van sa odpojil.

— Pol hodiny, — ticho zopakoval Dimov a hneď sa spojil s vtákmi: — Môžete jej pomôcť?

— Nie, znela odpoveď. — Som tu sám. Nebudem ju môcť zdvihnúť. Podľa mňa je v bezvedomí.

Pavlyš si rýchlo obliekal kombinézu.

— Kde je maska?

— Vezmi si moju, — ponúkol mu Pflug, — hentam leží.

Dimov videl, že Pavlyš je už takmer vychystaný.

— Poznáš tento druh flyera?

— Pravdaže.

— Idem s ním, — povedal seizmológ Gogija. — Dobre, že som sa nestihol vyzliecť.

Dimov zopakoval:

— Tridsať míľ juho-juhozápadne. — Potom povedal do mikrofónu: — O dve minúty odštartuje flyer, bude u vás asi o desať minút. Ale čln to stihne najskôr o pol hodiny.

Keď Pavlyš zavrel za sebou vonkajšie dvere, prekvapilo ho, ako sa zmenilo osvetlenie. Slnko bolo zatiahnuté červenkastým oparom a tmavý vrch osvetlený zozadu, akoby tam bol skrytý divadelný reflektor.

Seizmológ prvý pružne naskočil do flyera. Pavlyš sa ho už chystal nasledovať, no vtom sa dvere útulne otvorili a vybehol Pflug. Nestačil sa obliecť ani si natiahnuť masku. Otvoril ústa, nadýchol sa a hodil im malý lekársky kontajner.

— Tak, a teraz sa držte! — povedal Pavlyš, sadajúc si k pultu. Cez bočné sklo videl, ako Dimov pomáha Pflugovi nazad do útulne. — Keď budete vnukom rozprávať o dnešnom dni, nezabudnite pripomenúť, že stroj viedol bývalý majster Moskvy vo vrcholovej pilotáži flyera.

— Nezabudnem, — prisľúbil seizmológ a poriadne sa zaboril do kresla.

Pavlyš vyviedol stroj zo zákruty a maximálnou rýchlosťou letel tak, aby zľava obišiel stĺp ružového a hnedého dymu, ktorý sa týčil nad vzdialeným koncom ostrova.

O sedem minút uvideli bieleho vtáka, ako osamelo krúži asi dvesto metrov nad vlnami.

Keď vták zbadal flyer, vyletel vyššie a znehybnel v povetrí, iste im ukazoval miesto, kde sa nachádzala Sandra. Pavlyš klesol so strojom dolu a zavisol asi desať metrov nad hrebeňmi vín. Ale hoci boli tak nízko, nerozoznal Sandru hneď, lebo jej telo sa strácalo medzi kvapkami, ktoré vietor strhal z hrebeňov vín.

— Vidíte ju? — spýtal sa seizmológ a uprene pozeral dolu.

Vietor unášal flyer a Pavlyš musel zapnúť motor a manévrovať, aby Sandru nestratili z očí. Zhodil dolu rebrík. Mäkko sa rozvinul a jeho koniec dopadol do vody meter od Sandry.

– Čo je, Pavlyš, prečo sa nehlásiš? — ozvalo sa z vysielačky.

— Nemám kedy. Našli sme Sandru a ideme ju vytiahnuť.

Vták preletel tesne vedľa kabíny, na prsiach mu bolo vidieť čiernu oválnu škatuľku vysielačky. Vyletel trochu vyššie, jeho tieň Pavlyšovi zavše zakryl slnko.

Seizmológ vzal kotúč lana a schádzal k vode. Pavlyš všetku pozornosť sústredil na to, aby vietor neodniesol flyer nabok. Sandra s rozhodenými rukami sa hojdala na vlnách ako v kolíske; vyzeralo to, akoby sa náročky kolembala.

Gogija sa jednou rukou pevne držal rebríka a druhou sa pokúšal podsunúť slučku lana pod Sandru, no nedarilo sa mu to. Pavlyš ľutoval, že nemôže opustiť riadiaci pult. Urobil by to jednoduchšie a

rýchlejšie. Gogija sa iste nikdy nevenoval horolezectvu. Lano sa znova vyšmyklo, seizmológ ho nemohol chytiť a založiť Sandre okolo pliec. Pavlyš mal pocit, akoby vlny seizmológovho zúfalstva stúpali až ku kabíne flyera.

V tej chvíli sa vták bioform rozhodol riskovať. Plavne, rýchlo sa spustil dolu proti vetru, vystihol chvíľu, keď Sandru vynieslo po vonkajšej strane vlny a telo sa jej vysunulo von, schmatol slučku lana do zobáka a vrtko ju vopchal Sandre pod plecia.

– Ťahaj! — zavolal Pavlyš seizmológovi.

Seizmológ, horko-ťažko udržiavajúc rovnováhu na rebríku, prudko potiahol, slučka sa zošmykla nižšie a zovrela Sandru okolo lakťov. Vták sa v poslednej chvíľke uhol pred ďalšou vlnou. Keď letel popred flyer, Pavlyš si všimol, že zhodil vysielačku. Zdvihol palec dohora a vták rýchlo stúpal k oblohe.

Spoločne s Gogijom vtiahli Sandru do kabíny. Od odletu z ostrova uplynulo dvadsať minút.

Z reproduktora sa ozýval vresk, Dimov žiadal správy, vypytoval sa, čo sa robí.

Pavlyš zapol vysielačku:

— Tu Pavlyš. Vytiahli sme Sandru do flyera. Je v bezvedomí.

— Nedotýkajte sa jej, — prikázal Dimov. — Dajte jej kyslíkovú masku a teplo ju pozakrývajte.

Seizmológ vybral rezervnú masku a kyslíkovú fľašu. Sandra mala oči zavreté, tvár sinavú. Seizmológ jej odhrnul mokré vlasy z tváre a priložil kyslíkovú masku. Ruky sa mu trochu triasli. Pavlyš sa vracal do útulne prízemným letom. Vpredu sa ako maják týčil stĺp dymu. Vták letel nad flyerom takmer rovnakou rýchlosťou. Vysielacia stanica bola zapnutá a Pavlyš počul, ako Dimov prikazuje člnu nevrátiť sa k ostrovu, ale ostať v tej oblasti.

Na brehu zálivu ich už čakal Pflug. Sandru dobre zabalili, opatrne vyniesli z flyera a behom preniesli do útulne. Dvere boli otvorené a o chvíľu Sandra už ležala na stole. Dimov na nich čakal v chirurgickom plášti a rukaviciach. Diagnostický prístroj bol zapnutý, jeho sondy sa pohojdávali nad stolom a jemne sa chveli.

— Budete mi asistovať, — povedal Dimov Pavlyšovi.

Pri vysielacej stanici mal službu Nils.

— Všetko je v poriadku, Erik, — hovoril, — netráp sa. Veď vieš, ak Dimov povedal…

Sandra spala. Dýchala už pravidelnejšie. Tvár jej sčervenela, na sluchách sa ligotali kvapky potu.

– Čo sa jej stalo? — spýtal sa Pavlyš.

— Zapojil sa ochranný systém. Keď organizmus pracuje s najvyšším vypätím a život je vážne ohrozený, človek sa očitá v stave pripomínajúcom letargický spánok. Zatiaľ môžeme len predpokladať,

že potápačov zastihlo zemetrasenie v hĺbke. Sandra sa z toho dostala, hoci bola zranená. Má zlomené tri rebrá a rozsiahle vnútorné krvácanie. Plávala k základni, ale celkom sa vyčerpala, takže jej neostávalo nič iné len vyplávať na hladinu.

Utopiť sa nemohla; keď dýcha žiabrami, pľúca slúžia ako vzdušná bublina. Metabolizmus sa viacnásobne spomalil. Len čo stratila vedomie, vynieslo ju na hladinu oceánu.

Sandra precitla naraz. Bolesť necítila.

— Dimov, — prehovorila s námahou, — chlapcov zasypalo…

— Len pokojne, dievčatko, nevzrušuj sa, — chlácholil ju Dimov.

— Boli sme v Belasej jaskyni… vypuklo zemetrasenie… Bola som naboku… Stas povedal, že je zranený… Prepáč, Dimov. Erik už o tom vie?

Pavlyš podal Dimovovi guľatú ampulku. Dimov ju priložil Sandre k ruke a tekutina sa jej vliala do tela.

— Vieš uviesť koordináty?

– Áno, lenže som sa ponáhľala… iste ma zanieslo bokom… Je to asi dvadsať míľ juhozápadne od ostrova, skupina útesov, dva z nich vyčnievajú nad hladinou…

— Poznám, — povedal Pflug, — pred mesiacom sme tam boli s Vanom.

Sandra zaspala.

— Nils, zavolaj Vana. Musí sa na tie skaly pamätať.

Najprv sa však v reproduktore ozval Jerichovského hlas:

– Čo je so Sandrou?

— Spí, — odpovedal Nils. — Prečo sa znepokojuješ? Dimov predsa povedal, že je všetko v poriadku, a ty sa trápiš…

Kupola sa zatriasla, na chvíľu im zem ušla spod nôh. Diagnostický prístroj sa odsunul od stola, drôty a sondy sa napli. Sandra zastenala. Dimov priskočil k stolu, rýchlo potisol prístroj na miesto a telom chránil Sandru, akoby čakal, že zhora začnú padať kamene.

– Čo je to? Čo sa tam u vás robí? — piskľavým hlasom zavolal Jerichovský.

— Nič zvláštne, zemetrasenie trvá, — povedal Nils. — Kde je Van?

Jerichovský, odovzdávajúc mikrofón Vanovi, sa ponosoval:

— Nevedia si predstaviť, ako mi je, keď nemôžem nič podniknúť!

A jeho hlas sa stratil, rozplynul v tichu kupoly…

— Van, — povedal Nils, — poznáš dve skaly dvadsať míľ juhozápadne od útulne?

— Neviem sa na ne rozpamätať. Sme približne v tom kvadráte. Ale nespomínam si. Na mape nie sú?

— Veď sme ta pred mesiacom spoločne leteli, — pripomenul Pflug.

— Prepáč, Hans, — pokojne povedal Van. — Pred mesiacom sme spoločne leteli na sever od stanice. Zbieral si tie svoje mušličky.

— Nevieš si aspoň približne predstaviť to miesto? — spýtal sa Nils.

— Dvadsať míľ…? To je v rozmedzí desiatich míľ od nás. Pôjdem s členom trochu vyššie, tie skaly musia byť na lokátore… A možno to pozná niektorý vták?

— Zavolaj vtáky, — povedal Dimov a zároveň odopínal Sandre prístroje.

— Načo by sme ich volali, — povedal Nils, — sú tu.

— Naozaj, — potvrdil Pavlyš. — Jeden bioform priletel so mnou, ten, čo našiel Sandru. Ale vysielačku odhodil.

— Pavlyš, ste volný? Choďte von a spýtajte sa ich na tie skaly.

Pavlyš si natiahol masku.

Všetky tri vtáky sedeli na veľkej plochej skale neďaleko kupoly a ticho sa zhovárali, pohybujúc pôvabnými hlavami. Nad nimi sa vypínal čierny nachýlený vrch zahalený dymom a lemovaný oranžovou žiarou. Pavlyšovi sa dávno nenaskytol taký fantastický výjav. Pripomínalo to škandinávsku ságu: velikánske biele vtáky, sopka a holý studený breh.

Keď vtáky zbadali Pavlyša, ponáhľali sa mu v ústrety.

– Čo je so Sandrou? — spýtal sa jeden z nich.

— Už sa prebrala z bezvedomia a povedala Dimovovi, že potápačov zavalilo v akejsi jaskyni dvadsať míľ juhozápadne odtiaľto. Majú tam byť skaly. Dve z nich sa týčia nad vodou. Ale Van tie skaly nepozná.

— Tam nie sú skaly, — povedal ďalší vták. — Celú tú oblasť sme prelietali. Videl si tam skaly, Saint Venan?

— Nie, Alan, — odpovedal druhý vták. — Nikdy som tam nevidel nijaké skaly.

Alan sa obrátil k ďalšiemu vtákovi:

— A ty?

— Tuším som tam videl dva útesy, — odpovedal tretí vták. — Vynárajú sa len za odlivu. Vtedy medzi vlnami vyčnievajú ich vrcholy.

– Ďakujem, Marina, — povedal Alan.

— Marina? — zopakoval Pavlyš. — Marina?!

Ale vták prudko zamával krídlami a vyletel hore do dymového mračna.

— Marina Kimová? — spýtal sa Pavlyš Alana.

– Áno. Tak čo ešte strácate čas?

Tri biele vtáky leteli pred flyerom, trochu nad ním. V povetrí sa vznášalo toľko sopečného popola, že bolo červenkasté, zlovestné a krídla vtákov žiarili ako oheň.

Tak jedným z vtákov bola Popoluška! Zmenila výzor a nechcela,

aby sa to Pavlyš dozvedel…

— Kto pôjde s akvalungom? — spýtal sa Nils. Uvelebil sa v strede kabíny a ostatní sedeli okolo neho ako okolo velikánskeho sviatočného koláča. Dimov sa obával, že sa Nilsovi bude ťažko pracovať pod vodou, ale on vyvrátil všetky námietky.

— Bezo mňa sotva rozoberiete zával a prederiete sa dnu. Budete vyhadzovať skaly do vzduchu? Alebo ich rozoberiete holými rukami? Či počkáte, kým vám z dispečingu planetoidu presunú podvodný robot.

— Máme predsa vlastný. V prípade potreby ho môžeme zmontovať za niekoľko hodín.

— Veď práve — za niekoľko hodín! Potom ho ta treba odviezť na člne. A keď sa konečne pustí do roboty, bude už neskoro.

— Máš pravdu, Nils, — prisvedčil Dimov.

— Marina je už dlho na stanici? — spýtal sa Pavlyš.

— Je tu nová, — povedal Dimov. — Mesiac lieta.

Dolu zbadali čln. Krájal vlny, z nich mu ako hlava vyčnievala kabína. Pavlyš vysielačkou povedal Vanovi:

— Zdvihni čln nad hladinu a leť nad vodou najnižšou rýchlosťou.

— Načo?

— Pristaneme s flyerom na palube.

— Myslím, že to nepôjde…

— Nemáme iné východisko.

Vtáky leteli vysoko, pod purpurovou klenbou oblakov vyzerali ako biele bodky. Neskôr sa znesli nižšie a nabok.

— Pavlyš, — oznámil Alan, — vidím dve skaly nízko nad vodnou hladinou pol druha kilometra od teba. Letíme dolu. Dávaj pozor.

Pavlyš pozoroval, ako sa z vody vynára čln a špliecha penu na všetky strany. Začal s flyerom klesať a prispôsoboval rýchlosť rýchlosti člnu.

— Choď rovnejšie, — požiadal Vana.

— Ako podľa priamnika, — odpovedal Van.

— Držte sa!

Flyer pristál na palube člna za kabínou. Paluba bola mokrá a po bokoch šikmá. Pavlyš vysunul rezervné podpery a vrúbkované prísavky zovreli boky člna.

— Chvíľu sa tu udržím, — povedal Pavlyš. — Otvorte spodný otvor.

Nils zoskočil na palubu člna prvý a pedantne prekladajúc nohy, zamieril ku kabíne. Po bokoch panciera mu pre istotu viseli hmatadlá. Nevedel plávať a šiel by na dno ako kameň. A tu bola poriadna hĺbka.

Čln s flyerom, ktorý sedel na ňom ako jazdec, nenáhlivo napredoval ponad vlny. Pavlyš zaklonil hlavu, hľadal vtáky. Ale nevidel ich.

Gogija nehybne sedel pri okienku, nevedel, čo má teraz robiť. Ostatní postupne mizli v kabíne. Pavlyš sa spýtal Vana:

— Všetko v poriadku?

– Áno.

— Daj mi Dimova.

— Počúvam ťa, Slava.

— Chcel by som zostúpiť dolu s Nilsom. Som dobrý potápač, silnejší ako iní. Môžem sa zísť.

— Nie, — povedal Dimov, — ostaň, kde si. Môže sa stať, že budeš potrebnejší ako pilot než ako potápač.

Pavlyš naštartoval. Flyer od napätia klesol trochu nižšie, odtrhol prí-savkové podpery od šikmého chrbta člna a prudko sa vzniesol dohora. Čln čľapol na vlny, chvíľku nadskakoval, ako keď z brehu hádžete žabky, a potom zmizol pod hladinou.

Pavlyš vystúpil o sto metrov a pozorne prezeral biele pobrežné vlny, uprostred ktorých sa černeli končité vrcholce skál.

Pavlyš zavolal Alana. Iba on mal vysielačku.

— Poďakuj sa Marine. Zaviedla nás presne na miesto.

Marina! Chcelo sa mu znova a znova opakovať to meno. Uvedomil si, že neprežíva nijaký šok, necíti hrôzu, odpor či bolesť, vôbec nie. Možno už bol za posledný deň a noc pripravený na takýto zvrat udalostí alebo má Dimov pravdu. Bioform ostáva človekom, ibaže v exotickom šate. Ľutoval Marinu. Pred pol rokom… pred pol rokom u nej začali s bioformáciou. Ktovie prečo stoj čo stoj chcela vidieť toho kapitána na Mesiaci, ale on sa s ňou nechcel stretnúť. Zrejme sa Popolušky v chalúpke radšej zriekol. Pavlyš až teraz pochopil, prečo sa cítila vinovatá. Veď ušla z ústavu… Mohli ju zato odvolať z pokusu.

Pavlyš počul Dimovov hlas:

— Tu sú, pod sutinou.

— Tak vidíš, — povedal Gogija, — nepochyboval som o tom.

— Počuj, Pavlyš, — povedal Dimov. — Sme v štyridsaťdvametrovej hĺbke. Van ostáva v člne, ja a Nils vychádzame k zosuvu. Jerichovský nás bude istiť zvonka. Na každý prípad zapni registrátor, zachyť každý náš pohyb.

— Jasné, — povedal Pavlyš, — zapínam registrátor.

— Vychádzame.

— Musia ísť ďaleko k závalu? — spýtal sa Pavlyš Vana.

— Nie, výborne ich vidím.

Pavlyš si predstavil tú scénu. Čln znehybnel tesne pri dne nad skalami, uprostred úlomkov korálov a posplietaných chalúh. Jerichovský je niekoľko krokov od člna. Lúč lampy na jeho prilbe osvetľuje prihrbeného Dimova v priliehavom oranžovom skafandri a sebaisto vykračujúcu korytnačku.

— Došli sme k sutine, — oznamoval Dimov. — Nils hľadá vchod.

Musí tu byť puklina, cez ktorú sa dostala von Sandra.

Nastala dlhá prestávka.

Pavlyš sa spojil s ostrovom. Pflug hlásil, že sa nič nezmenilo. Sandra spí a situácia v kráteri sa stabilizovala. Tečie bahnitá láva. Ak bude vytekať takou rýchlosťou, do rána sa plocha ostrova značne zväčší. A o niekoľko rokov sa tu budú môcť sadiť citrónovníky.

Gogija sa odpútal od svojich prístrojov a sadol si vedľa Pavlyša.

— Naozaj nezávidím Jerichovskému, — poznamenal. — Ľúbiť ženu, ktorá je v podstate napoly ryba…

— Ale hocikedy sa predsa môže vrátiť do pôvodného stavu.

– Ťažko. Sandra nie je pravý bioform, lebo potápačov robili už pred Gevorkjanom. Okrem toho ani po tom netúži, páči sa jej taký život. Je zbláznená do oceánu. Raz vám iste porozprávajú svoj príbeh. Je to veľmi romantické. Zoznámili sa, keď Sandra už pracovala na Nairi. Priletela k nám do Tbilisi na konferenciu, stretla sa s Jerichovským… No a viete si to predstaviť… Keď sa Jerichovský všetko dozvedel, usiloval sa ju odhovoriť, ale márne. Predstavte si, že napokon aj on prešiel pracovať na Projekt, len aby bol s ňou.

Gogija vzdychol.

— Vy by ste sa mohli zaľúbiť do potápačky? — spýtal sa Pavlyš.

— Ako to mám vedieť, keď na mňa v Kutaisi čaká mladá žena. Celkom obyčajná a veľmi pekná. Ukážem vám v laboratóriu jej fotografiu. Poslala mi list, trojkilový.

— A čo tamtí…? — Pavlyš ukázal na vtáky vznášajúce sa na oblohe.

— To je dačo celkom iné, — povedal Gogija. — Aj Alanova dcérka pracuje v našom ústave. To je iba dočasné, čosi ako maska. Prídeš domov, zložíš masku, a žiješ ako predtým.

— Aha! — ozval sa Dimovov hlas. — Tu je škára.

Pavlyš mal zapnutý príjem, vysielanie vypol, aby jeho rozhovor s Gogi-jom ostatných nerušil.

— Napokon, škoda reči, — pokračoval Gogija. — Boli ste u Vana?

— Ubytovali ma uňho.

— Správne, je to veľká, svetlá izba. Na stene tam visí portrét Mariny Kimovej, nevšimli ste si?

Gogija nehľadel na Pavlyša, preto nezbadal, ako sa začervenal.

— Odvalili sme s Nilsom skalu, — oznamoval Dimov. — Je tu vchod, veľmi úzky. V hĺbke je ďalší zával.

— A čo ďalej? — spýtal sa Pavlyš Gogiju. — Povedali ste, že u Vana visí portrét Mariny Kimovej…

– Áno. Nesmierne ju ľúbi. Spoznal ju ešte na Zemi, keď bola na praxi v ústave. Ja som tam vtedy nebol, až tu som sa k nim pripojil. No a tam sa Marina dostala do nepríjemností…

— Pozor! — zvolal Dimov. — Padá kameň. Opatrne!

Pavlyš zmeravel.

„Raz, dva, tri, štyri, päť…“ počítal v duchu.

Dimov nahlas vzdychol.

— Ale máš silu, Nils! Nepochopím, ako mohol zadržať také balvanisko!

Ohlásila sa stanica. Spytovali sa, či nemajú poslať druhý flyer.

Pavlyš kázal vyčkať, kým zmontujú podvodný robot. Možno ho bude treba dopraviť sem.

— Správne, — povedal Gogija. A pokračoval v príbehu: — Podrobnosti nepoznám, ale šlo o Marininho otca. Je to strašný pedant. Zakázal Marine prísť k nám do ústavu. Inakšie ju vraj nikdy viac nechce vidieť… Bál sa o ňu, chcel ju prehovoriť, ale na Marinu je veľmi ťažko zapôsobiť. Keď napriek tomu nepočúvla, jej otec, ako človek, ktorý si stojí za slovom, vyhlásil, že ju viac nechce vidieť. A správne. Otec je otec. Treba si ho ctiť a vážiť.

— Puklina je odkrytá, — povedal Dimov, — ostávam zatiaľ tu. Nils sa pokúša dostať k nim.

— Pokračujte, — požiadal Pavlyš Gogiju.

— Možno vás to ani nezaujíma…

— Aj tak nemáme čo robiť.

— Van pomohol Marine ujsť z ústavu na jeden deň.

— Ušla na Mesiac? — vykĺzlo Pavlyšovi.

— Ako ste na to prišli?

— Stalo sa to pred pol rokom?

– Áno, presne pred pol rokom. Už absolvovala prípravný kurz, urobili z nej biokópie a začali ju spracúvať terapeutickými prostriedkami, aby znížili odolnosť organizmu. Nesmela ujsť, nemala na to právo. Keby som bol na Gevorkjanovom mieste, rozhodne by som ju prepustil. Sandra odletela na Mesiac. Odtiaľ mal štartovať jej otec, je kapitán na lodi Aristoteles.

— Nils? Si to ty, Nils? — ozval sa Vanov hlas.

— Hovorí, že ich našiel, — povedal Dimov, — našiel ich.

— V akom stave sú?

— Neviem, — odpovedal Dimov, — vyčkajte.

— No a ako sa to všetko skončilo? — spýtal sa Pavlyš Gogiju.

— Čože? To s Marinou? Nijako. Prepáčili jej. Van vzal všetku vinu na seba, Marina vzala všetku vinu na seba, Dimov vzal všetku vinu na seba… Gevorkjan pozeral na nich, pozeral. Je to už starý človek, obmäkčili ho a on im odpustil. Romantický príbeh. Ale otec neodpustil. Odletel, chápete? No raz jej odpustí, čo iné mu ostáva…

Pavlyš zapol vysielačku a spýtal sa Vana:

— V akej hĺbke sú?

— Dvadsať metrov podo mnou, — odpovedal Van.

V člne naplnili nákladné oddelenie vodou, umiestili ta bioformy

žraloky a hnali sa na stanicu.

Pavlyš sa vrátil k ostrovu, aby odtiaľ odviezol Sandru a Pfluga i zariadenie. Prúd lávy zmenil smer a ohrozoval záliv i útulňu. Sandra ešte vždy spala.

Kým Pflug s Gogijom ukladali Sandru v kabíne, Pavlyš vyniesol z útulne prístroje, odpojil zdroj energie pre vysielaciu stanicu, uzavrel vchod. Útulňa bude prázdna, až kým sa príroda neupokojí. Gogija vyskočil z flyera, vzal jednu z debničiek a utekal nazad. Ostal už len posledný kontajner, taký ťažký, že jeden by ho neodniesol. Pavlyš sa oprel o debnu a čakal, kým mu prídu pomôcť.

Všetko naokolo sa zmenilo. Pred dvadsiatimi štyrmi hodinami bol záliv pokojným, tichým zákutím, kde sa vlny ani nedostali k brehu. Teraz nízko nad ostrovom viseli mračná popola, podchvíľou sa sypal hustý mútny dážď. Malá sopka na úbočí vrchu vypľúvala blato, prúd dymiacej sa lávy siahal až do zálivu a vytvoril jazyk polostrova. Z puklín na úbočí sa valili prúdy pary. Cez paru sa predierala zlovestná žiara oranžových zábleskov nad končiarom vrchu.

Jeden z vtákov nasledoval flyer až k ostrovu a teraz krúžil Pavlyšovi nad hlavou.

Pavlyš mu zakýval rukou. Nemohol sa spýtať, kto je, lebo vták nemal na sebe vysielačku.

Vtom sopka vyšmarila vysoko k oblohe prúd riedkeho blata, akoby chcela zraziť letiaceho vtáka. Vták zložil krídla a uhol sa nabok.

Prišiel Gogija a vyzval Pavlyša:

— Odnesme kontajner!

Pavlyš uchopil kontajner a niesli ho k flyeru. Zem pod nohami sa jemne chvela.

— Mám pocit, — povedal Gogija, — že ostrov už-už vyletí do povetria.

— Neboj sa, stihneme to, — upokojoval ho Pavlyš.

— Alan nás na každý prípad stráži, — poznamenal Gogija, — aj on sa obáva.

— To je Alan? Ako ho rozpoznáš?

— Podľa mňa to je Alan. Pravý chlap!

Pravdaže, nie je to Marina, pomyslel si Pavlyš. Nechce sa stretnúť so mnou. Kukla tlmila rachot sopky. No v tej chvíli zvnútra vrchu doľahol taký prenikavý a zlovestný hukot, že prenikol i cez kuklu.

Keď sa človek stane svedkom nečakanej a rýchlej katastrofy, koná inštinktívne. A predstavy o tom, ako udalosti nasledovali za sebou, vznikajú až potom, keď už je po všetkom a vlastné dojmy sa prekrývajú s rozprávaním očitých svedkov. A tak zatiaľ čo Pavlyš mal dojem, akoby do úbočia vrchu zaťala neviditeľná sekera a vrch ako drevený klát sa pod úderom rozpadával, Pflug, ktorý to všetko pozoroval cez otvorené okno flyeru, prirovnal výbuch k divadelnej

opone rozhŕňajúcej sa vo chvíli, keď orchester dohrá posledný burácavý akord predohry a cez rozširujúcu sa štrbinu preniká z javiska jasné svetlo.

Pavlyš stál nehybne hádam vyše sekundy. Nespadol ani nestratil rovnováhu a jeho mozog stihol zaznamenať, že vrch sa rozpadáva veľmi pomaly. Vtom ho strhla vzduchová vlna a šmarila k flyeru.

Seizmológ sa držal vchodu a čosi mu kričal, ale Pavlyš nepočúval. Hľadel na padajúcu dekoráciu a videl, ako mocný víchor schytil vtáka ani bicie pierko, vyhodil ho dohora, zakrúžil ním a unášal k vode.

— Rýchlo! — kričal Gogija. — Poď dnu!

Vnútri vrchu sa odhalila rozžeravená žltá hmota, mäkká a poddajná. Pomaly sa vyvalila ponad zubaté okraje skál.

Pavlyš nemohol odtrhnúť pohľad od chumáča bieleho peria, čo ako pá-perko padal do vody.

— Kam ideš? — reval Gogija. — Ty si sa zbláznil!

Pavlyš utekal k vode. Vták unášaný vzduchovou vlnou padal ako list zo stromu, bezmocne sa krútil v povetrí. Pavlyš odhadoval, že vták dopadne asi sto metrov od brehu, ale náraz protivetra ho hodil bližšie k pevnine. Pavlyš utekal a vôbec nepomyslel na to, ako je tam hlboko. Bežal, zabáral sa do blata, šmýkal sa a horko-ťažko udržiaval rovnováhu, lebo zem sa triasla a unikala mu spod nôh.

Sprvu sa dno mierne zvažovalo a špinavá voda mu stúpala po kolená až po takých dvadsiatich metroch.

Vták spadol do vody. Jedno krídlo mal pritisnuté k telu, druhé sa ako biela plachta rozprestrelo na hladinu. Vták vyzeral ako neživá vec, ako z vaty. Breh stupňovite klesal dolu a Pavlyš odrazu zapadol do vody až po pás. Na každý krok musel vynaložiť veľa sily, lebo voda v zálive klokotala, vírila, hoci hustá vrstva popola na hladine zmierňovala vlnobitie ako pena na polievke kypiacej v hrnci.

Vtáka pomaly unášalo preč do stredu zálivu a Pavlyš sa ponáhľal; uvedomoval si, že v kombinéze nebude môcť plávať, a prosil osud, aby dno už neklesalo a aby mal dosť síl i času dostať sa až k bielej plachte — vtákovi.

Dočiahol na okraj krídla a v tej chvíli sa mu dno pod nohami stratilo. Ťahal vtáka za krídlo k sebe a čoraz hlbšie vchádzal do vody; veľmi sa bál, že pierka povolia. Ktovie, ako by sa skončil tento akrobatický cvik, keby Pavlyš odrazu nebol pocítil, že ho ktosi ťahá nazad. Niekoľko sekúnd udržiaval vratkú rovnováhu, potom prekonal zotrvačnosť a vták sa ľahko kĺzal po vode k brehu.

Pavlyš, držiac vtáka za krídlo, sa obrátil dozadu. Gogija stál po pás vo vode a mocne ho držal za kombinézu. V očiach sa mu zračila zúrivosť a hrôza. Niekoľko ráz otvoril ústa, kým sa mu podarilo vyjachtať:

— Ja… veď ste to… nemuseli stihnúť…

Zdvihli ľahké telo vtáka, vyšmykujúce sa im z rúk, a niesli ho k brehu. Vták mal oči potiahnuté polopriezračnou blankou, hlava mu bezvládne visela a Pavlyš mu ju voľnou rukou podopieral.

— Je omráčený, — povedal Pavlyš.

Gogija sa neobzrel, hľadel rovno pred seba, na breh.

Aj Pavlyš pozrel k brehu. Láva valiaca sa cez trhlinu vo vrchu ako mazľavý jazyk sa im už-už chystala odrezať spiatočnú cestu.

— Choď väčšmi doľava! — zavolal Pavlyš.

Flyer stál na druhej strane lávového jazyka, v zapadajúcom slnku vyzeral ako mydlová bublina.

Museli sa znova brodiť takmer až po pás, aby sa nedostali do vriacej vody, museli obísť stenu pary stúpajúcej na rozhraní medzi lávou a vodou.

Neskoršie si Pavlyš len ťažko vedel vybaviť, ako sa dostali k flyeru a vniesli vtáka dnu. Nijako sa im nedarilo zložiť mu krídlo, ustavične ostávalo trčať vo vchode…

Pavlyš vyletel so strojom nad ostrov a zamieril k moru.

— Tak, a je to! — povedal. — Z najhoršieho sme vonku, teraz sa ešte nejako doterigať domov.

Gogija uzavrel vchod. Pflug prezeral vtáka. Pavlyš zapol vysielačku.

— Ako to môžete!!! — rozčuľoval sa akýsi známy hlas. — Ako môžete tak dlho mlčať? Už pol hodiny vás voláme!

— Nemali sme kedy, — povedal Pavlyš. — Museli sme sa zdržať na ostrove. Dimov sa vrátil?

— Už sú blízko, — odpovedal ten istý hlas. — Ale najprv mi odpovedzte, kto vám dal právo porušiť pravidlá pre udržiavanie rádiového spojenia? Čo je to za nerozum? Kto vedie flyer? To si ty, Gogija? Zbavujem ťa práva lietať, už ťa ani Dimov nezachráni. Stačí, keď na dva dni opustím stanicu, a všetko je hore nohami.

— To ste vy, Spiro? — spýtal sa Pavlyš.

– Áno. A spytujem sa, kto pilotuje?

— Pavlyš.

— Tak to si ty? V diaľkovej flote vás neučia, že treba udržiavať spojenie s ústredím?

— Vydržte, Spiro, — ustato povedal Pavlyš. — Ideme pomaly. Čakajte nás o pol hodiny. Pripravte operačnú sálu.

— Počkaj! — volal Spiro. — Mám ti poslať na pomoc druhý flyer?

— A načo? Aby letel vedľa?

— Kto je ranený?

Pavlyš sa obrátil k Pflugovi.

— Čo je s Alanom? Iste to budú chcieť vedieť.

— To nie je Alan, — odpovedal Pflug, — ale Marina. Má zlomené krídlo. Podaj mi mikrofón…

Vrcholom sa na stanici nazývala veľká sála vysekaná nad hlavnými miestnosťami a zariadená výlučne pre vtáky bioformy. Bolo tu oddelenie na vyšetrenie bioformov, zásoby potravy pre ne, stáli tu ich diktafóny a prístroje, ktoré používali.

Pavlyš a Marina sedeli v sále Vrcholu. Pavlyš na stoličke, Marina v hniezde z jemnej hustej siete, ktoré pre bioformy urobil Van.

Pavlyš si nevedel navyknúť na Marinin mechanický hlas. Uvedomoval si, že je to iba doplňujúci prístroj, lebo Marinin zobák nebol prispôsobený na artikuláciu. Keď ju počúval, usiloval sa vybaviť si skutočný hlas Popolušky, ktorú stretol na Mesiaci.

Biely vták nadvihol krídla a rozprestrel ich.

— Vznikajú vo mne čudné reflexy. Niekedy sa mi zdá, že vždy som bola vtákom. Nevieš si predstaviť, aký je to nádherný pocit vznášať sa nad oceánom, stúpať k oblakom…

— V detstve som o tom sníval.

— Chcela by som letieť ponad Zem. Tu je pusto.

— Neostaň navždy vtákom.

— Ak budem chcieť, ostanem.

— Nesmieš, — povedal Pavlyš. — Budem ťa čakať. Dovolila si mi vyhľadať ťa, až prejdú dva roky tvojho pustovníctva.

— Tak ty si našiel ten naivný lístok.

— Nie je naivný.

— Cítila som sa vtedy taká osamelá a veľmi som túžila, aby na mňa niekto čakal.

— Pozri! — Pavlyš vybral z vrecka lístok, ošúchaný na miestach, kde bol zložený. — Každý večer si ho čítam.

— Smiešne… A našiel si ma tu.

— Nič sa nezmenilo. I ako vták si krásna.

— Slovom, keby som bola korytnačkou, všetko by bolo inak?

— Pravdepodobne. Od detstva nemám rád korytnačky, sú také pomalé.

— Aj tak som hlupaňa. Bola som presvedčená, že každý, kto ma uvidí takúto, bude… sklamaný. Chcela som sa pred tebou skryť.

— Teda nebolo ti ľahostajné, čo si o tebe pomyslím?

— Nebolo… A nemôžem ani hanblivo skloniť hlavu.

— Tak sa zakry krídlom.

Marina roztiahla biele krídlo, zdvihla ho a zakryla si hlavu.

— Skvele, — pochválil ju Pavlyš. — Chcela si po mne poslať list svojmu otcovi, však?

– Áno. Už ho mám pripravený. Nahrala som ho, len škoda, že nespozná môj hlas.

— To nie je nič strašné. Všetko mu vysvetlím osobne. Odovzdám mu list a zároveň ho oficiálne požiadam o tvoju ruku.

— Ty si sa zbláznil! Ja predsa nemám ruky.

— To je len taká vojenská lesť. Potom otec uverí, že sa k nemu vrátiš živá a celá. Inakšie prečo by som ho ja, vynikajúci kozmonaut diaľkovej floty, žiadal o ruku dcéry, keby som nebol presvedčený, že tú ruku napokon i dostanem.

— Ste namyslený, kozmonaut.

— Kdeže, to iba zakrývam svoju plachosť. Môj sok ma predčí po každej stránke.

— Van?

— Len čo som prišiel na Projekt, hneď sa dovtípil, čo ma sem priviedlo. Mala si ho počuť, ako sa na mňa oboril, že som letel na stanicu s ručným riadením!

— Nič nevieš. Urobil to kvôli nám. Spíme na oblakoch. Mohol si ma zabiť.

— Tým skôr ma prevyšuje šľachetnosťou í vernosťou.

— Je to môj priateľ. Môj najlepší priateľ. Ty si niečo celkom iné. Dovidenia, husár Pavlyš.

Vták hľadel Pavlyšovi ponad plece na dvere.

Vo dverách bol Van. Iste tam stál už dlho a všetko počul.

— Nákladná raketa je pripravená, — oznámil. — Odchádzame.

Obrátil sa a jeho podrážky dlho klopkali po kamenných schodoch, až napokon stíchli v diaľke.

— Rýchlo sa uzdrav! — zaželal Pavlyš a dotkol sa mäkkého krídla…

Keď nákladná raketa pristála na planetoide, Van povedal:

— Choď, loď ťa už čaká. Ja ostanem, musím dozrieť na vykladanie.

— Do videnia, Van. Určite sa ešte stretneme.

— Určite. Galaxia je už tesná.

Pavlyš mu podal ruku.

— Ach, takmer som zabudol, — zašomral Van.

Zohol sa, vybral zo zásuvky pod pultom plochý štvorcový balíček v plastickom obale.

— Tu máš. Na pamiatku.

– Čo je to?

— Pozrieš si v lodi.

Keď Pavlyš rozbalil v lodi balíček, uvidel Marinin portrét v jemne vyrezávanom nefritovom rámiku.